

STRASAK-rapporten

Anmeldt kriminalitet og politiets straffesaksbehandling

Første tertial 2021

01.06.21

INNHold

1	INNLEDNING	3
2	SAMMENDRAG.....	4
	2.1 Hovedresultater	4
	2.2 Nærmere om enkelte kriminalitetstyper	7
3	ANTALL ANMELDELSER.....	10
	3.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper	11
	3.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper	13
	3.3 Geografiske forskjeller	13
4	POLITIETS STRAFFESAKSBEHANDLING	15
	4.1 Hovedtall.....	15
	4.1.1 Antall påtaleavgjørelser	15
	4.1.2 Oppklaringsprosent	16
	4.1.3 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid.....	17
	4.2 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid	18
	4.3 Tilrettelagte avhør	20
5	UTVIKLING INNEN UTVALGTE KRIMINALITETSTYPER	22
	5.1 Vinningslovbrudd.....	22
	5.2 Trafikklovbrudd	23
	5.3 Voldslovbrudd	24
	5.4 Narkotikalovbrudd	25
	5.5 Økonomilovbrudd	26
	5.6 Seksuallovbrudd.....	26
6	SAKER UNDER ARBEID	28
	6.1 Saker under arbeid	28
	6.2 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder	29
	6.3 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	30
7	INNDRAGNING	32
	VEDLEGG 1 DATAGRUNNLAG.....	33
	VEDLEGG 2 LOVBRUDDSKATEGORIER.....	34

1 Innledning

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig, jf. politiloven § 1.

I kriminalitetsbekjempelsen følges to hovedstrategier:

- forebyggende tiltak for å hindre kriminalitet
- straffesaksbehandling

En grunnleggende forutsetning for at straffesaksbehandlingen skal bidra til redusert kriminalitet er at forhold blir avdekket og oppklart¹, slik at gjerningspersonene kan straffefølges og ilegges adekvate reaksjoner. Straffesaksbehandlingen må videre være troverdig og inngi tillit i samfunnet.

I denne rapporten presenteres hovedtrekkene i den registrerte kriminaliteten og politiets straffesaksbehandling i første tertial 2021, og utviklingen de siste fem årene. Blant annet gis det en oversikt over anmeldte lovbrudd og hovedresultater for politiets straffesaksbehandling, herunder antall påtaleavgjørelser, saksbehandlingstid, oppklaringsprosent mv., fordelt på ulike kriminalitetstyper. Kriminalitetsbildet og politiets straffesaksbehandling har både i 2020 og 2021 vært preget av Covid-19-pandemien, og dette vil bli omtalt i rapporten.

Den registrerte kriminaliteten er en kilde til å forstå utviklingen i kriminaliteten, men alene gir ikke STRASAK-rapporten et fullstendig bilde av kriminalitetstruslene. På oppdrag fra Politidirektoratet har Kripos i samhandling med samtlige politidistrikt og særorgan utarbeidet Politiets trusselvurdering 2021 (PTV). Trusselvurderingen gir en fremtidsrettet vurdering av utvalgte kriminalitetstrusler, og vil bidra til en felles situasjonsforståelse av de kriminalitetsutfordringer samfunnet står overfor, og kan også bidra til vurdering og prioritering av tiltak som skal forebygges og bekjempe kriminalitet. For politiet er det viktig å dele kunnskap om kriminalitetsutfordringer med innbyggere og samarbeidsaktører. En åpen trusselvurdering ble publisert mars 2021.

Datagrunnlaget i STRASAK-rapporten er hentet fra politiets arbeidsregister på straffesaksområdet (STRASAK). Det er Statistisk sentralbyrå som publiserer den offisielle kriminalitetsstatistikken, etter en kvalitetssikring og bearbeiding av blant annet dataene fra STRASAK. Hvis ikke annet er oppgitt, er tallmaterialet hentet ut 1. mai hvert enkelt år. En nærmere beskrivelse av datagrunnlaget er gitt i vedlegg 1.

Det gjøres oppmerksom på at avrunding kan føre til at summen/ending i prosent og prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

¹ Det er ikke bare saker som får en positiv påtaleavgjørelse (siktelse med forslag til stælsdom, tiltale, forelegg, overføring til konfliktråd eller påtaleunntatelse) som regnes som oppklarte, men også en del avgjørelser som innebærer at den strafferettslige forfølgning henlegges. I tillegg er det flere avgjørelseskoder som holdes utenfor ved beregning av oppklaringsprosenten. Eksempler er henleggelse begrunnet i at det ikke er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, henleggelse fordi anmeldelsen vurderes å være åpenbart grunnløs og henleggelse fordi det anmeldte forhold er vurdert ikke å være straffbart (ikke rammes av noen straffebestemmelse).

2 Sammendrag

2.1 Hovedresultater

I STRASAK-rapporten presenteres utviklingen i antall anmeldelser og politiets straffesaksbehandling. Året 2020 og 2021 har vært preget av Covid-19 pandemien. I uke 11 2020 ble det iverksatt omfattende tiltak som har vært svært inngripende for hele samfunnet. Tiltakene har også ført til enkelte endringer i kriminalitetsbildet og i hvordan straffesakskjeden har fungert.

I rapporten sammenlignes årets fire første måneder med tilsvarende periode de siste fem år. Dette er en relativt kort periode, og deler av forklaringen på utviklingen som observeres kan komme av naturlige variasjoner og utvikling i andre tidsperioder enn i første tertial. Innenfor enkelte kriminalitetsområder vil det også kunne være at forskjellene er knyttet opp mot når store sakskompleks blir avdekket og når disse blir påtaleavgjort

Tabell 2.1 Hovedtall, 1. tertial 2017-21

Kriminalitetstype	Anmeldelser				Påtaleavgjorte saker				
	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21	Andel	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21	Andel	Oppklaringsprosent
Vinning	22 321	-18,0 %	-24,7 %	26 %	22 700	-25,2 %	-25,8 %	26 %	27 %
Trafikk	16 827	-2,8 %	-4,1 %	20 %	16 891	-15,7 %	-5,9 %	19 %	86 %
Annen*	11 400	-4,2 %	-6,0 %	13 %	11 968	-18,6 %	-4,8 %	14 %	66 %
Vold	8 567	-15,2 %	-19,0 %	10 %	9 209	-30,3 %	-10,9 %	11 %	54 %
Narkotika	8 236	-8,6 %	-33,5 %	10 %	8 987	-24,9 %	-32,0 %	10 %	73 %
Økonomi	8 035	-3,5 %	-4,4 %	9 %	8 178	-19,2 %	1,4 %	9 %	36 %
Skadeverk	5 680	-13,0 %	9,1 %	7 %	5 662	-20,0 %	6,7 %	6 %	19 %
Seksuallovbrudd	2 782	34,8 %	4,8 %	3 %	2 668	-4,6 %	8,6 %	3 %	61 %
Miljø	756	38,2 %	36,0 %	1 %	858	18,8 %	25,4 %	1 %	67 %
Arbeidsmiljø	309	33,8 %	20,2 %	0 %	298	-5,1 %	1,7 %	0 %	68 %
Totalsum	84 913	-8,9 %	-14,5 %	100 %	87 419	-21,5 %	-13,9 %	100 %	53 %

Kilde: JUS065, JUS309

* I kriminalitetstypen annen inngår blant annet særlovgivning, hensynsløs atferd, unnlatt å etterkomme pålegg (politiloven § 5), ordensforstyrrelser, brudd på kontaktforbud og ulovlig bevapning på offentlig sted.

Antall anmeldelser er redusert

I første tertial 2021 er antall anmeldelser redusert med 8,9 prosent (-8 320 saker) i forhold til samme periode i 2020 og med 14,5 prosent (-14 441 saker) i forhold til 2017.

Nedgangen i anmeldelser fra 2020 til 2021 skyldes særlig nedgang innenfor kriminalitetstypene vinning (-4 887 saker), vold (-1 541 saker), skadeverk (-850 saker) og narkotika (-775 saker). Samtidig har det vært en økning i blant annet seksuallovbrudd (+718 saker). Deler av den observerte utviklingen skyldes at pandemiltakene medførte færre personer i det offentlige rom. Omtale knyttet til utvikling innen utvalgte kriminalitetstyper er gitt i kapittel 2.2 og kapittel 5.

Antall påtaleavgjørelser er redusert

Antall påtaleavgjørelser er 21,5 prosent lavere i første tertial 2021 enn i 2020, og 13,9 prosent lavere enn i 2017. En stor del av nedgangen i forhold til 2020 skyldes at det ble påtaleavgjort svært mange saker når det ble iverksatt tiltak i forbindelse med pandemien i mars 2020. Rettssoppmøter ble innstilt, og påtalemyndigheten i politiet fikk derfor frigiort

tid til å påtaleavgjøre saker. Samtidig avhenger antall påtaleavgjorte saker per år i stor grad av hvor mange saker som blir anmeldt. For de kriminalitetstypene som ofte har lang gjennomsnittlig saksbehandlingstid vil en stor endring i anmeldelser også kunne få effekt på antall påtaleavgjorte saker først påfølgende år.

Nedgang i antall restanser i politidistriktene

Politidistriktenes ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 (IPA3) er på samme nivå som ved årsskiftet (+13 saker), mens saker eldre enn 12 (IPA12) måneder (restanser) er 2,4 prosent (+128 saker) høyere. .

Ved utgangen av første tertial 2021 hadde politidistriktene 29 073 saker eldre enn 3 måneder (IPA3) som ikke var påtaleavgjort. Dette er en økning på 3,4 prosent (+969 saker) i forhold til samme tidspunkt i 2020, men en reduksjon på 11,5 prosent (-3 769 saker) i forhold til 2017. Økningen i IPA3 kommer i all hovedsak av at den ekstraordinære situasjonen som oppstod i ukene etter pandemiltakene ble iverksatt i 2020, hvor påtalemyndigheten fikk frigjort tid til påtaleavgjørelser på grunn av reduserte rettsoppmøter.

Videre hadde politidistriktene 5 508 saker eldre enn 12 måneder som ikke var påtaleavgjort. Dette er en reduksjon i forhold til samme tidspunkt i 2020 og 2017 på henholdsvis 2,8 (-157 saker) og 14,4 (-926 saker) prosent.

Nedgangen i restanser skyldes at det er påtaleavgjort flere saker enn hva som er registrert (anmeldt).

Nedgang i antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftig saker

Ved utgangen av første tertial 2021 var det 62 882 saker som var påtaleavgjort, men ikke rettskraftig, en nedgang i forhold til samme periode i 2020 og 2017 på henholdsvis 20,4 prosent (-16 068 saker) og 19,7 prosent (-15 437 saker).

I saker hvor det er truffet positive påtaleavgjørelser kan det gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid, særlig der det er utferdiget tiltale og sakene skal iretteføres.

Oppklaringsprosenten er uendret i forhold til første tertial 2020

Både for saker påtaleavgjort i første tertial 2020 og 2021 var oppklaringsprosenten på 53 prosent. I første tertial 2017 var oppklaringsprosenten 56 prosent. Det er store forskjeller mellom oppklaringsprosenten for de ulike kriminalitetstypene, jf. nærmere omtale i kapittel 5.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er redusert

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker påtaleavgjort i første tertial 2021 var 70 dager, en nedgang på 19,2 dager i forhold til 2020, og 5,5 dager høyere enn i 2017. For påtaleavgjorte saker som regnes som oppklart var gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 92 dager, 25,0 dager lavere enn i 2020, og 2,1 dager lavere enn i 2017. Nedgangen fra første tertial 2020 til 2021 skyldes særlig at det i første tertial 2020 ble påtaleavgjort svært mange saker eldre enn 3 og 12 måneder (restanser).

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist har økt for alle forhold, men er redusert for oppklarte forhold

For visse oppklarte voldslovbrudd er det fastsatt en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. I første tertial 2021 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 126 dager for alle påtaleavgjorte forhold, 4,4 dager høyere enn i 2020 og 23,8 dager høyere enn i 2017. For oppklarte forhold var gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 134 dager, en nedgang på 4,1 dager i forhold til 2020, men 18,3 dager høyere enn i 2017. En nærmere oversikt er gitt i kapittel 4.2.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid hvor gjerningsperson er under 18 år er redusert

I forhold hvor gjerningspersonen er under 18 år skal, som hovedregel, etterforskning gjennomføres og påtalebeslutning fattes innen seks uker (42 dager) etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken. Andelen oppklarte forhold som er påtaleavgjort innenfor fristen er 72 prosent, en økning på 3,5 prosentpoeng i forhold til 2020. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er redusert med 6,8 dager for alle påtaleavgjorte forhold, og med 4,4 dager for påtaleavgjorte forhold som er oppklart.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for voldtektssaker betydelig redusert

Det er fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker og oppklarte saker var i første tertial 2021 på henholdsvis 153 og 165 dager, en nedgang i forhold til 2020 på henholdsvis 52,1 dager og 22,4 dager. I forhold til første tertial 2017 er nedgangen på henholdsvis 39,7 og 7,8 dager. En årsak til nedgangen er at det i det siste året har vært en restansenedbygging.

Lang saksbehandlingstid kan ha sammenheng med at voldtektssaker ofte kan ha et komplekst bevisbilde som krever en omfattende etterforskning.

Andel tilrettelagte avhør innenfor frist er redusert

I første tertial 2021 er det gjennomført 1 741 førstegangsavhør, en økning på 21,9 prosent i forhold til 2020. 42 prosent av avhørene ble gjennomført innenfor frist, mot 47 prosent i 2019. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 46 prosent av avhørene i første tertial 2021 gjennomført innenfor frist, mot 52 prosent i 2020.

Reduksjonen i andelen innen frist antas særlig å komme av at svært mange avhør har blitt utsatt på grunn av covid-19-pandemien. Blant annet er mange avhør utsatt på grunn av at fornærmet/vitne har vært i karantene eller at noen hos politiet har vært det. I tillegg har ferieavvikling og covid-19-pandemien ført til at flere avhør som skulle vært gjennomført i slutten av 2020 har blitt gjennomført i første tertial 2021.

Idømte inndragningsbeløp

Idømte inndragningsbeløp første tertial 2021 var på 42,0 mill. kroner, mens det var på 47,3 mill. kroner i samme periode i 2020. Enkeltsaker kan ha stor innvirkning på resultatet i det enkelte år.

Saker relatert til Covid-19

I mars 2020 besluttet Politidirektoratet at alle anmeldelser som hadde en tilknytning til pandemien skulle registreres på en særskilt måte. Føringsen gjaldt ikke kun anmeldelser for brudd på smittevernlovgivningen, men også anmeldelser av for eksempel trusler og bedragerier. For at en sak skal bli særskilt knyttet til Covid-19 må det manuelt skrives i saksbeskrivelsen. Det kan derfor være pandemirelaterte saker som ikke fremkommer i statistikken. En sak vil også kunne knyttes opp mot Covid-19 på et annet tidspunkt enn ved registrering, for eksempel når saken påtaleavgjøres.

Fra uke 11 2020 og fram til og med 30. april 2021 er det registrert 2 082 straffesaker i forbindelse med Covid-19, hvorav 1 165 er registrert i 2021. Det påpekes at statistikken omfatter antall straffesaker og at det i en sak kan være flere gjerningspersoner.

1 500 av de registrerte sakene er opprettet i forbindelse med de nye spesiallovene/forskriftene (72 prosent), hvorav 947 saker i 2021. Dette dreier seg blant annet om brudd på karantene eller isolering, opphold på fritidseiendom og brudd på kommunale forskrifter. De øvrige sakene gjelder hovedsakelig utlendingsloven (145 saker), ulike bedragerier (99 saker), smitteoverføring (74 saker), hensynsløs atferd (63 saker) og trusler (33 saker)

Av de 2 082 sakene registrert siden 2020 har politiet påtaleavgjort 1 742 saker. Av disse var 734 saker påtaleavgjort enten med forelegg (647 saker), tiltalebeslutning (57 saker) eller siktelse med tilståelsesdom (30 saker).

2.2 Nærmere om enkelte kriminalitetstyper

Vinningslovbrudd

Vinningslovbrudd sto i første tertial 2021 for 26 prosent av alle anmeldte lovbrudd. Fra første tertial 2020 til 2021 ble antall anmeldte vinningslovbrudd redusert med 18,0 prosent (-4 887 saker) og påtaleavgjorte vinningslovbrudd ble redusert med 25,2 prosent. I forhold til 2017 har antall anmeldte vinningslovbrudd blitt redusert med 24,7 prosent. Oppklaringsprosent var i første tertial 2021 på 27 prosent, noe som er en liten økning i forhold til 2020 (+1,1 prosentpoeng).

Nedgangen i anmeldte vinningslovbrudd skyldes særlig en reduksjon i antall tyverier fra person på offentlig sted. For lovbrudd begått i Norge er antall anmeldelser redusert med 52,5 prosent (-2 689 saker), mens for saker med gjerningssted i utlandet er reduksjonen på 92,9 prosent (-1 052 saker). Samlet er nedgangen i antall anmeldelser fra første tertial 2020 til 2021 på 59,8 prosent (-3 741 saker). En stor del av reduksjonen kan tilskrives færre personer i det offentlige rom som følge av iverksatte smitteverntiltak, og at reisevirksomheten er betydelig redusert.

I første tertial 2021 ble det anmeldt 320 saker knyttet til grove tyverier fra bolig, en nedgang i forhold til 2020 på 31,6 prosent (-148 saker).

Antall anmeldte ran er fra første tertial 2020 til 2021 redusert med 34,3 prosent (-124 saker). Ran begått i Norge er redusert med 31,3 prosent (-106 saker), mens det i samme periode er ran begått i utlandet (anmeldt i Norge) redusert med 78,3 prosent (-18 saker).

Voldslovbrudd

Antall anmeldte voldslovbrudd ble redusert fra første tertial 2020 til 2021 med 15,2 prosent (-1 541 saker) og med 19,0 prosent (-2 006 saker) sammenlignet med 2017. Fra første tertial 2020 til 2021 er det særlig anmeldte trusler (-746 saker, -23,2 prosent), kroppskrenkelser (-564 saker, -16,1 prosent) og lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade (-201 saker, -27,6 prosent) som er redusert. Mishandling i nære relasjoner økte med 3,0 prosent (+35 saker) sammenlignet med første tertial 2020 og ble redusert med 5,3 prosent (-67 saker) i forhold 2017.

Antall påtaleavgjorte saker i første tertial 2021 er redusert med henholdsvis 30,3 (- 4 007 saker) og 10,9 (-1 124 saker) prosent sammenlignet med 2020 og 2017. Årsaken til nedgangen i saker er særlig at det har vært en stor nedgang i anmeldte saker i 2020, slik at antallet saker som skal påtaleavgjøres er redusert, samtidig som påtalemyndigheten en periode fikk frigjort kapasitet til å påtaleavgjøre et større antall saker, jf. kapittel 4.

Oppklaringsprosenten var i første tertial 2021 på 54 prosent, 0,9 prosentpoeng lavere enn i 2020, og 2,6 prosentpoeng lavere enn i 2017. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker var i første tertial 2021 116 dager, en reduksjon i forhold til samme periode i 2020 på 30,8 dager, men en økning på 0,8 dager i forhold til 2017. Reduksjonen i gjennomsnittlig saksbehandling fra 2020 til 2021 skyldes blant annet at antall restanser ble kraftig redusert i første tertial 2020.

Narkotikalovbrudd

Antall anmeldte narkotikalovbrudd er fra første tertial 2020 til 2021 redusert med 8,6 prosent (-775 saker), mens antall påtaleavgjorte narkotikalovbrudd er redusert med 24,9 prosent (-2 978 saker).

Nedgangen fra første tertial 2020 til 2021 har særlig kommet innenfor narkotikalovbrudd etter legemiddeloven (-795 saker, -17,0 prosent). Antall anmeldelser for grove narkotikaovertrедelser er redusert med 8,2 prosent (-24 saker) fra første tertial 2020 til 2021.

Oppklaringsprosenten for narkotikalovbrudd er fremdeles høy (73 prosent), selv om den er 4,1 prosentpoeng lavere enn i første tertial 2020. Nedgangen i oppklaringsprosent skyldes blant annet at nedgangen i antall påtaleavgjorte saker er knyttet til narkotikalovbrudd etter legemiddeloven som i første tertial 2021 hadde en oppklaringsprosent på 82 prosent.

Seksuallovbrudd

Antall anmeldte seksuallovbrudd økte i første tertial 2021 med 34,8 prosent (+718 saker) i forhold til samme periode i 2020, og med 4,8 prosent (+127 saker) i forhold til 2017. Lovbruddskategoriene knyttet til seksuallovbrudd mot barn under 16 år har hatt en økning på 53,6 prosent (+367 saker) fra første tertial 2020 til 2021, og en økning på 10,6 prosent (+101 saker) fra 2017 til 2021. Voldtekt har hatt en økning fra første tertial 2020 og 2017 på henholdsvis 10,9 (+49 saker) og 3,1 prosent (+15 saker). Økningen i antall anmeldte seksuallovbrudd kommer særlig på grunn av at det i første tertial 2021 er avdekket flere store nettovergrepssaker, og at det rett etter at pandemiltakene ble iverksatt i 2020 ble anmeldt svært få saker.

Antall påtaleavgjorte seksuallovbrudd er i første tertial 2021 redusert med 4,6 prosent (-130 saker) i forhold til 2020, men økt med 8,6 prosent (+212 saker) i forhold til 2017. Oppklaringsprosenten i 2021 var 61 prosent, mot henholdsvis 59 og 62 prosent i 2020 og 2017. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker var i første tertial 2021 på 144 dager, en nedgang på 88,3 dager sammenlignet med 2020, og en nedgang i forhold til 2017 med 26,5 dager.

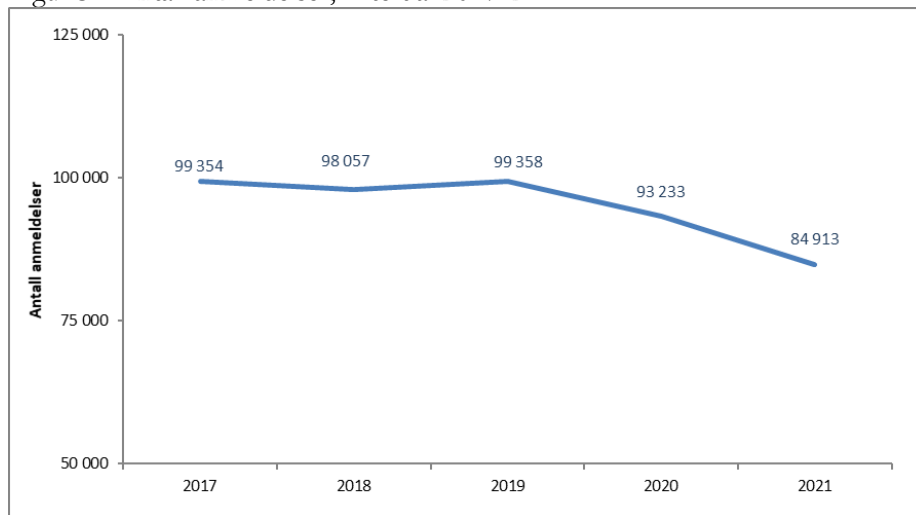
Alle lovbruddskategoriene knyttet til seksuallovbrudd har hatt en klar nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker fra første tertial 2020 til 2021, men særlig stor har nedgangen vært i saker som gjelder seksuallovbrudd mot barn under 16 år (-86,4 dager)² og overgrepsmateriale og pornografi (-187,2 dager).

² Det er en klar nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle de tre lovbruddskategoriene som inngår i denne gruppen.

3 Antall anmeldelser

I første tertial 2021 ble det anmeldt 84 913 lovbrudd, hvorav 83 837 (98,7 prosent) er registrert med Norge som gjerningssted³. For totalt antall anmeldte er dette en reduksjon på 8,9 prosent i forhold til samme periode 2020, og en nedgang på 14,5 prosent i forhold til 2017.

Figur 3.1 Antall anmeldelser, 1. tertial 2017–21

Kilde: JUS065

Anmeldelsesstatistikken, blant annet vist i figur 3.1, er basert på forhold som enten blir anmeldt til politiet eller som politiet selv anmelder, det vil si den registrerte kriminaliteten. Det vil være en rekke lovbrudd som av ulike årsaker ikke blir meldt til eller avdekket av politiet og dermed ikke bli registrert. Dette omtales gjerne som mørketall. I politiets innbyggerundersøkelse for 2019 ble de som hadde vært utsatt for kriminalitet det siste året spurt om de hadde anmeldt hendelsen eller planla å gjøre det⁴. Avhengig av hvilket lovbrudd de hadde opplevd, svarte mellom 18 og 75 prosent at de hadde eller planla å anmelde hendelsen.

Ulike faktorer påvirker kriminalitetsutviklingen. Noe kan være en følge av adekvate og effektive tiltak av forebyggende karakter, mens teknologisk utvikling, endrede forsikringsvilkår, økte bøtesatser/straffer, økt oppdagelsesrisiko eller endrede levekår er andre forhold som antas å påvirke antall lovbrudd. Samtidig kan den fornærmedes eller samfunnets ønske om å anmelde et forhold endres og slik påvirke utvikling av den registrerte kriminaliteten innen en eller flere kriminalitetstyper.

Innen enkelte saksområder vil antall anmeldelser i stor grad avhenge av politiets og andre kontrolltaters innsats og prioritering. Dette gjør seg blant annet gjeldende innen arbeidslivskriminalitet, trafikklovbrudd og narkotikalovbrudd, men også kriminalitet som kan ramme særlig sårbare grupper. Menneskehandel er eksempel på sistnevnte.

³ Hvis annet ikke fremgår omfatter statistikken alle anmeldelser registrert i Norge. Det innebærer at også lovbrudd begått i utlandet, men anmeldt i Norge, innbefattes.

⁴ Politiets innbyggerundersøkelse 2019, Kantar TNS, 2020. Tilsvarende spørsmål ble ikke stilt i Politiets innbyggerundersøkelse for 2020.

Saker særskilt knyttet til Covid-19

I mars 2020 besluttet Politidirektoratet at alle anmeldelser som hadde en tilknytning til pandemien skulle registreres på en særskilt måte. Føringen gjaldt ikke kun anmeldelser for brudd på smittevernlovgivningen, men også anmeldelser av f.eks. trusler og bedragerier. For at en sak skal bli særskilt knyttet til Covid-19 må det manuelt skrives i saksbeskrivelsen. Det kan derfor være pandemirelaterte saker som ikke fremkommer i statistikken. En sak vil også kunne knyttes opp mot Covid-19 på et annet tidspunkt enn ved registrering, for eksempel når saken påtaleavgjøres

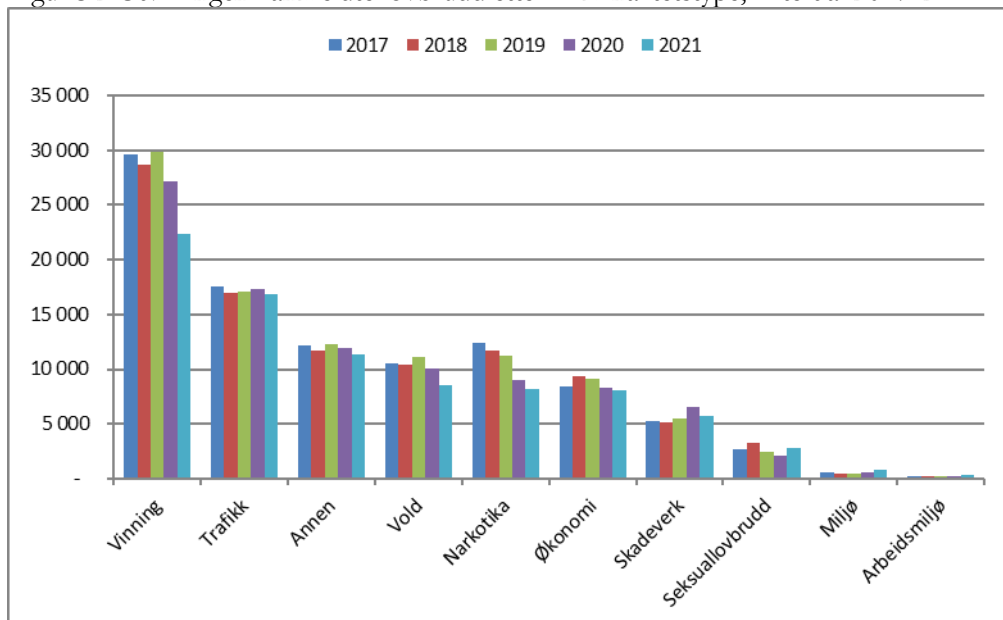
Fra uke 11 2020 og fram til og med 30. april 2021 er det registrert 2 082 straffesaker i forbindelse med Covid-19, hvorav 1 165 er registrert i 2021. Det påpekes at statistikken viser antall straffesaker og at det i en sak kan være registrert flere gjerningspersoner.

1 500 av de registrerte sakene er opprettet i forbindelse med de nye spesiallovene/forskriftene (72 prosent), hvorav 947 saker i 2021. Dette dreier seg blant annet om brudd på karantene eller isolering, opphold på fritidseiendom og brudd på kommunale forskrifter. De øvrige sakene gjelder hovedsakelig utlendingsloven (145 saker), ulike bedragerier (99 saker), smitteoverføring (74 saker), hensynsløs atferd (63 saker) og trusler (33 saker).

3.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Som det vises til ovenfor, ble antall anmeldelser for første tertial 2021 redusert med 8,9 prosent i forhold til samme periode 2020. Det er imidlertid store forskjeller i utviklingen mellom de ulike kriminalitetstypene, som vist i figur 3.2 og tabell 3.1.

Figur 3.2 Utviklingen i anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, 1. tertial 2017–21

Kilde: JUS065

Tabell 3.1 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Vinning	29 650	28 722	29 887	27 208	22 321	-18,0 %	-24,7 %
Trafikk	17 547	16 957	17 087	17 309	16 827	-2,8 %	-4,1 %
Annen	12 122	11 719	12 237	11 898	11 400	-4,2 %	-6,0 %
Vold	10 573	10 420	11 143	10 108	8 567	-15,2 %	-19,0 %
Narkotika	12 378	11 746	11 261	9 011	8 236	-8,6 %	-33,5 %
Økonomi	8 409	9 345	9 114	8 327	8 035	-3,5 %	-4,4 %
Skadeverk	5 207	5 178	5 522	6 530	5 680	-13,0 %	9,1 %
Seksuallovbrudd	2 655	3 220	2 426	2 064	2 782	34,8 %	4,8 %
Miljø	556	495	434	547	756	38,2 %	36,0 %
Arbeidsmiljø	257	255	247	231	309	33,8 %	20,2 %
Totalsum	99 354	98 057	99 358	93 233	84 913	-8,9 %	-14,5 %

Kilde: JUS065

I anmeldelsene registrert i første tertial 2021 var Norge gjerningssted i 98,7 prosent av sakene, som vist i tabell 3.2, mens andelen var på 97,1 prosent for samme periode i 2020.

Tabell 3.2 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype og gjerningssted, 1.tertial 2020-2021

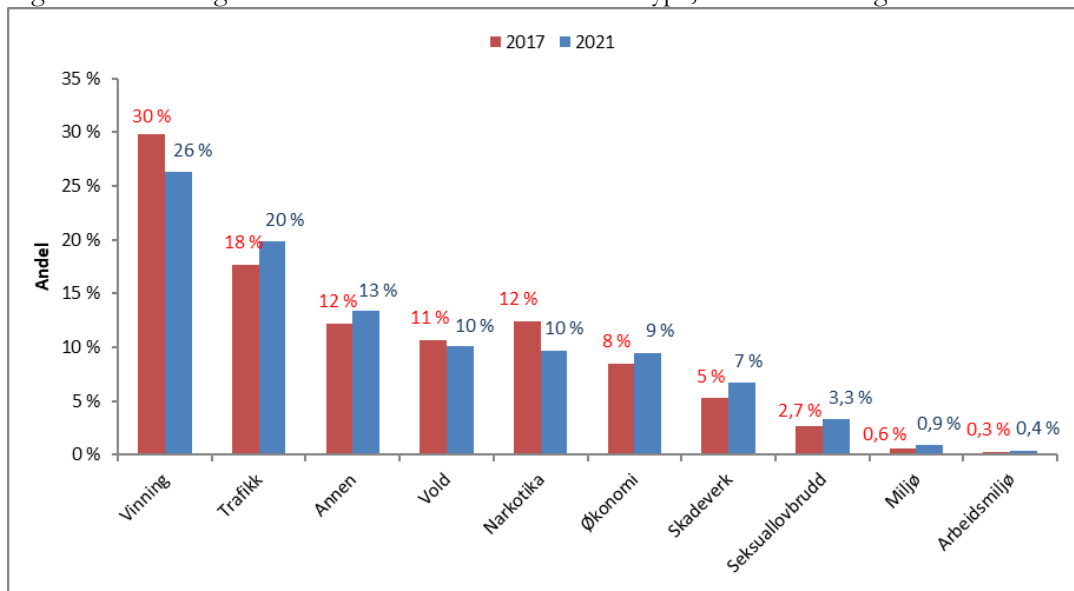
Kriminalitetstype	2020			2021		
	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge
Vinning	27 208	25 819	94,9 %	22 321	22 140	99,2 %
Trafikk	17 309	16 834	97,3 %	16 827	16 482	97,9 %
Annen	11 898	11 812	99,3 %	11 400	11 338	99,5 %
Vold	10 108	9 993	98,9 %	8 567	8 509	99,3 %
Narkotika	9 011	8 909	98,9 %	8 236	8 220	99,8 %
Økonomi	8 327	7 871	94,5 %	8 035	7 683	95,6 %
Skadeverk	6 530	6 508	99,7 %	5 680	5 678	100,0 %
Seksuallovbrudd	2 064	2 015	97,6 %	2 782	2 757	99,1 %
Miljø	547	519	94,9 %	756	728	96,3 %
Arbeidsmiljø	231	224	97,0 %	309	302	97,7 %
Totalsum	93 233	90 504	97,1 %	84 913	83 837	98,7 %

Kilde: JUS063, JUS065

3.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper

Sammenlignes kriminalitetsbildet i første tertial 2021 med 2017 er andelen vinning- og narkotikalovbrudd redusert, samtidig som de øvrige kriminalitetstypene enten har økte andeler eller er tilnærmet uendret (voldslovbrudd er redusert med 0,6 prosentpoeng), jf. figur 3.3.

Figur 3.3 Fordeling av anmeldte saker etter kriminalitetstype, 1.tertial 2017 og 2021

Kilde: JUS065

3.3 Geografiske forskjeller

Det er store forskjeller mellom politidistriktene, både når det gjelder demografi, geografi og befolkningsgrunnlag. Dette gjenspeiles i distriktenes andel av den registrerte kriminaliteten, som varierer fra 2 til 23 prosent. Samtidig er det store ulikheter i sammensetningen av de enkelte distriktenes saksportefølge, jf. tabell 3.3 og 3.4. I tabellene nedenfor er kun anmeldte lovbrudd begått i Norge inkludert. Tallene i kapittel 3.3 er derfor ikke direkte sammenlignbare med tall presentert tidligere⁵.

I første tertial 2021 ble 23 prosent av det totale antall anmeldelser for lovbrudd begått i Norge registrert i Oslo politidistrikt, mens kun 2 prosent ble registrert i Finnmark. 30 prosent av alle vinningslovbruddene ble registrert i Oslo, men kun 3 prosent av miljølovbruddene. Oslo har også en stor andel av totalt antall voldsaker, med 23 prosent. Andelene innenfor de enkelte kriminalitetstypene vil variere. Blant annet er Møre og Romsdal og Trøndelags andel av seksuallovbruddene i 2021 på 9 og 14 prosent, mens den i samme periode i 2020 var på 5 og 8 prosent. Årsaken til økningen er at det er avdekket store nettovergrepssaker i begge distriktene.

Ser man på sammensetningen av distriktenes saksportefølge viser tabell 3.4 at vinningslovbruddene utgjorde 34 prosent av alle anmeldelsene i Oslo politidistrikt, mens de til sammenligning kun utgjorde 12 prosent i Finnmark politidistrikt. Som vist ovenfor har

⁵ Se tabell 3.2 for en oversikt over hvor stor andel av de anmeldte lovbruddene som er begått i Norge.

Møre og Romsdal og Trøndelag hatt en kraftig andelsvekst av seksuallovbruddene. Dette gjenspeiler seg også i hvor stor andel av totalt antall anmeldelser innad i distriktet som seksuallovbruddene utgjør. I første tertial 2020 utgjorde seksuallovbrudd henholdsvis 4 og 2 prosent av totalt antall anmeldelser i distriktene, mens det i 2021 utgjør 9 og 6 prosent.

Tabell 3.3 Distriktenes andel av det totale antall anmeldelser i landet som helhet og av de ulike kriminalitetstypene, 1.tertial 2021

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Vold	Narkotika	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	23 %	30 %	13 %	25 %	23 %	20 %	27 %	30 %	14 %	3 %	8 %
Øst	14 %	12 %	18 %	16 %	13 %	16 %	16 %	11 %	11 %	10 %	7 %
Innlandet	6 %	4 %	9 %	5 %	5 %	5 %	7 %	4 %	7 %	6 %	7 %
Sør-Øst	12 %	13 %	14 %	11 %	12 %	14 %	12 %	10 %	10 %	12 %	14 %
Agder	6 %	6 %	6 %	6 %	7 %	6 %	4 %	7 %	5 %	8 %	9 %
Sør-Vest	9 %	10 %	9 %	9 %	8 %	8 %	7 %	10 %	8 %	6 %	12 %
Vest	9 %	9 %	9 %	9 %	10 %	8 %	8 %	7 %	11 %	5 %	10 %
Møre og Romsdal	4 %	2 %	4 %	3 %	3 %	4 %	3 %	4 %	9 %	6 %	6 %
Trøndelag	8 %	8 %	9 %	7 %	8 %	8 %	8 %	9 %	14 %	10 %	8 %
Nordland	4 %	2 %	5 %	4 %	4 %	4 %	3 %	3 %	6 %	10 %	9 %
Troms	3 %	2 %	3 %	3 %	3 %	4 %	3 %	3 %	3 %	6 %	6 %
Finnmark	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	1 %	2 %	17 %	4 %
Alle distrikt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kilde: JUS063

Tabell 3.4 Den forholdsmessige fordelingen av kriminalitetstypene i hvert politidistrikt, 1.tertial 2021

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Vold	Narkotika	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	100 %	34 %	11 %	15 %	10 %	8 %	11 %	9 %	2 %	0 %	0 %
Øst	100 %	22 %	24 %	15 %	9 %	11 %	10 %	5 %	3 %	1 %	0 %
Innlandet	100 %	17 %	32 %	13 %	9 %	9 %	11 %	4 %	4 %	1 %	0 %
Sør-Øst	100 %	27 %	22 %	12 %	10 %	11 %	9 %	6 %	3 %	1 %	0 %
Agder	100 %	28 %	18 %	14 %	12 %	10 %	7 %	8 %	2 %	1 %	1 %
Sør-Vest	100 %	30 %	19 %	13 %	9 %	9 %	7 %	8 %	3 %	1 %	0 %
Vest	100 %	28 %	20 %	13 %	11 %	9 %	8 %	6 %	4 %	1 %	0 %
Møre og Romsdal	100 %	17 %	24 %	13 %	10 %	11 %	8 %	7 %	9 %	1 %	1 %
Trøndelag	100 %	26 %	21 %	11 %	9 %	9 %	9 %	8 %	6 %	1 %	0 %
Nordland	100 %	14 %	25 %	13 %	13 %	12 %	8 %	6 %	5 %	2 %	1 %
Troms	100 %	20 %	23 %	13 %	12 %	12 %	8 %	6 %	3 %	2 %	1 %
Finnmark	100 %	12 %	24 %	13 %	14 %	11 %	6 %	5 %	4 %	8 %	1 %
Alle distrikt	100 %	26 %	20 %	14 %	10 %	10 %	9 %	7 %	3 %	1 %	0 %

Kilde: JUS063

4 Politiets straffesaksbehandling

4.1 Hovedtall

I første tertial 2021 er det totalt påtaleavgjort 87 419 saker, hvorav 43 760 er å anse som oppklart⁶.

Tabell 4.1 Antall påtaleavgjørelser, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Påtaleavgjorte lovbrudd	101 486	99 605	102 075	111 313	87 419	-21,5 %	-13,9 %
Påtaleavgjorte lovbrudd som er oppklart	53 356	51 513	51 356	55 656	43 760	-21,4 %	-18,0 %

Kilde: JUS309

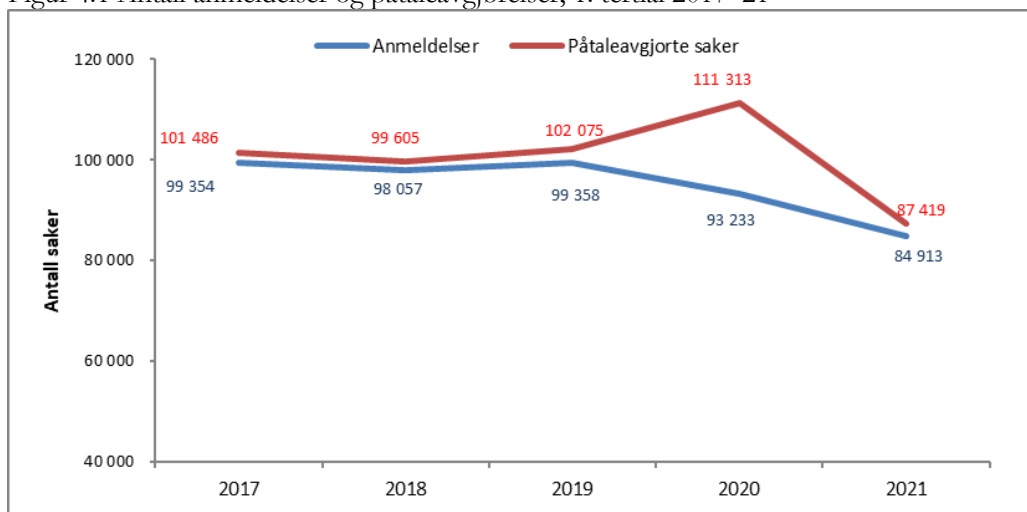
4.1.1 Antall påtaleavgjørelser

Antall saker påtaleavgjort er fra første tertial 2020 til 2021 redusert med 21,5 prosent (-23 894 saker), mens det fra 2017 til 2021 har vært en reduksjon på 14 067 saker eller 13,9 prosent. En stor del av nedgangen i forhold til 2020 skyldes at det ble påtaleavgjort svært mange saker når det ble iverksatt tiltak i forbindelse med pandemien i mars 2020.

Rettsoppmøter ble innstilt, og påtalemyndigheten i politiet fikk derfor frigjort tid til å påtaleavgjøre saker. Samtidig avhenger antall påtaleavgjorte saker per år i stor grad av hvor mange saker som blir anmeldt.

Antall påtaleavgjorte saker per år avhenger i stor grad av hvor mange saker som blir anmeldt det enkelte år, jf. figur 4.1. En høy produksjon av påtaleavgjørelser er viktig for å hindre eller bygge ned restanser. Det påpekes at en sak ikke nødvendigvis blir anmeldt og påtaleavgjort i samme periode, da saksbehandlingstid fører til at en rekke saker blir påtaleavgjort i en senere tidsperiode enn de er anmeldt.

Figur 4.1 Antall anmeldelser og påtaleavgjørelser, 1. tertial 2017–21

Kilde: JUS065, JUS309

⁶ Se fotnote 1 i kapittel 1 for nærmere omtale av oppklarte saker.

Antall påtaleavgjørelser er imidlertid over tid nødvendigvis nært knyttet opp mot antall anmeldelser, både for totalt antall saker og for saker innen en kriminalitetstype. I første tertial 2021 var det anmeldt flest forhold innen kriminalitetstypene vinning, trafikk og annen⁷, og det er også flest påtaleavgjørelser innen disse kriminalitetstypene, jf. tabell 4.2.

Tabell 4.2 Antall påtaleavgjørelser fordelt på kriminalitetstype, 1. tertial 2017–21

Kriminalitetstype	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21	Andel av påtaleavgjorte lovbrudd 2021
Vinning	30 606	29 426	29 719	30 357	22 700	-25,2 %	-25,8 %	26 %
Trafikk	17 947	17 589	17 298	20 039	16 891	-15,7 %	-5,9 %	19 %
Annen	12 576	12 152	13 039	14 703	11 968	-18,6 %	-4,8 %	14 %
Vold	10 333	10 399	11 823	13 216	9 209	-30,3 %	-10,9 %	11 %
Narkotika	13 223	12 055	11 856	11 965	8 987	-24,9 %	-32,0 %	10 %
Økonomi	8 062	9 210	8 884	10 118	8 178	-19,2 %	1,4 %	9 %
Skadeverk	5 306	5 308	5 545	7 081	5 662	-20,0 %	6,7 %	6 %
Seksuallovbrudd	2 456	2 658	3 058	2 798	2 668	-4,6 %	8,6 %	3 %
Miljø	684	503	518	722	858	18,8 %	25,4 %	1 %
Arbeidsmiljø	293	305	335	314	298	-5,1 %	1,7 %	0 %
Totalsum	101 486	99 605	102 075	111 313	87 419	-21,5 %	-13,9 %	100 %

Kilde: JUS309

Saker særskilt knyttet til Covid-19

Av de 2 082 sakene registrert siden 2020 har politiet påtaleavgjort 1 742 saker. Av disse var 734 saker påtaleavgjort enten med forelegg (647 saker), tiltalebeslutning (57 saker) eller siktelse med tilståelsesdom (30 saker).

4.1.2 Oppklaringsprosent

Av de 87 419 sakene som ble påtaleavgjort i første tertial 2021 regnes 43 760 som oppklart, jf. tabell 4.3. Samlet oppklaringsprosent er uendret i forhold til første tertial 2020, men det er store variasjoner mellom kriminalitetstypene.

Oppklaringsprosenten for den totale saksporteføljen påvirkes av saksporteføljens sammensetning, da bevissituasjon og muligheten for oppklaring varierer mellom de ulike kriminalitetstypene. Samtidig vil ressursinnsats i straffesaksarbeidet generelt og innen de ulike saksområdene være av avgjørende betydning for å kunne etterforske og oppklare sakene.

Vinningslovbrudd utgjør den største andelen av de påtaleavgjorte sakene, og vil i stor grad påvirke den samlede oppklaringsprosenten. Det samme gjelder for trafikk- og narkotikalovbrudd som er sakstyper med en forholdsvis høy andel påtaleavgjorte saker, og med høy oppklaringsprosent.

I kapittel 5 er det gitt en nærmere omtale av de ulike kriminalitetstypene.

⁷ I kriminalitetstypen annen inngår blant annet særlovgivning, hensynsløs atferd, unnlatt å etterkomme pålegg (politiloven § 5), ordensforstyrrelser, brudd på kontaktforbud og ulovlig bevæpning på offentlig sted.

Tabell 4.3 Antall oppklarte saker fordelt på kriminalitetstype, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Trafikk	14 909	14 764	14 465	16 545	14 341	-13,3 %	-3,8 %
Annen	8 613	8 090	8 191	8 867	6 704	-24,4 %	-22,2 %
Narkotika	10 766	9 779	9 272	9 101	6 471	-28,9 %	-39,9 %
Vinning	8 118	7 432	7 240	7 407	5 905	-20,3 %	-27,3 %
Vold	5 559	5 835	6 329	6 840	4 665	-31,8 %	-16,1 %
Økonomi	2 199	2 395	2 308	3 380	2 510	-25,7 %	14,1 %
Seksuallovbrudd	1 444	1 605	1 873	1 530	1 525	-0,3 %	5,6 %
Skadeverk	1 196	1 197	1 228	1 410	1 006	-28,7 %	-15,9 %
Miljø	431	301	326	481	539	12,1 %	25,1 %
Arbeidsmiljø	121	115	124	95	94	-1,1 %	-22,3 %
Totalsum	53 356	51 513	51 356	55 656	43 760	-21,4 %	-18,0 %

Kilde: JUS309

Tabell 4.4 Oppklaringsprosent, 1. tertial 2017–21

Kriminalitetstype	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent- poeng endring 2020-21	Prosent- poeng endring 2017-21
Trafikk	85 %	85 %	85 %	84 %	86 %	2,0	0,9
Narkotika	83 %	82 %	79 %	77 %	73 %	-4,1	-9,8
Arbeidsmiljø	75 %	68 %	73 %	62 %	68 %	5,5	-7,5
Miljø	66 %	64 %	66 %	71 %	67 %	-3,6	1,6
Annen	76 %	74 %	71 %	69 %	66 %	-2,9	-9,8
Seksuallovbrudd	62 %	64 %	65 %	59 %	61 %	1,9	-1,2
Vold	56 %	59 %	57 %	55 %	54 %	-0,9	-2,6
Økonomi	33 %	32 %	32 %	40 %	36 %	-3,4	3,1
Vinning	28 %	27 %	26 %	26 %	27 %	1,1	-1,3
Skadeverk	23 %	23 %	23 %	20 %	19 %	-1,8	-4,5
SUM	56 %	55 %	54 %	53 %	53 %	0,0	-2,6

Kilde: JUS309

4.1.3 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra anmeldelse til påtaleavgjørelse var 70 dager for alle påtaleavgjorte saker i første tertial 2021, noe som er en nedgang på 19,2 dager i forhold til samme periode i 2020. De oppklarte sakene hadde i første tertial 2021 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 92 dager, mot 117 dager i 2020, jf. tabell 4.5. Nedgangen skyldes særlig restansenedbygging i første tertial 2020. Sammenlignet med 2017 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden redusert med 5,5 dager for alle saker, og med 2,1 dager for oppklarte saker og er den laveste i femårsperioden.

Tabell 4.5 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Differanse ant. dager 2020-21	Differanse ant. dager 2017-21
Gj.sn.saksbehandlingstid - alle saker	75	77	82	89	70	-19,2	-5,5
Gj.sn.saksbehandlingstid - oppklarte saker	94	97	105	117	92	-25,0	-2,1

Kilde: JUS309

En sak vil nødvendigvis ikke være endelig avgjort på påtaleavgjørelsestidspunktet. I oppklarte saker hvor det fattes positive påtaleavgjørelser, som eksempelvis tiltaler, vil det normalt gå en viss tid fra det er truffet påtaleavgjørelse og til saken er irettført, og deretter rettskraftig avgjort.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden påvirkes, som oppklaringsprosenten, av saksporteføljens sammensetning da tilgjengeligheten av informasjon og tidsbruken for å innhente nødvendige bevis vil variere. Videre kan det være utfordringer knyttet til avhør av mistenkte og sentrale vitner hvis disse for eksempel oppholder seg i utlandet. Ressursinnsatsen og restansesituasjonen er andre faktorer som påvirker saksbehandlingstiden.

4.2 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid

Det er fastsatt særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager for visse voldssaker (grov kroppskrenkelse og ulike typer av kroppsskader), mens det er satt en frist på 130 dager for voldtektssaker (straffeloven §§ 291–294). Det er videre en lovbestemt frist på 42 dager der mistenkte er under 18 år, jf. straffeprosessloven § 249, 2. ledd. Det er en forutsetning at fristene skal overholdes, men riksadvokaten har fremhevet at saker ikke skal henlegges for å overholde fristene dersom det er utsikt til at en fortsatt etterforskning eller påtalemessig behandling av sakene kan lede til oppklaring.

Voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist

På bakgrunn av politiske føringer besluttet riksadvokaten i 2001, gjennom mål- og prioriteringsrundskrivet for samme år, at noen utvalgte oppklarte voldssaker skal ha en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet, med mindre hensynet til etterforskningen eller andre særlige grunner gjør det nødvendig med lengre saksbehandlingstid. Statistikkgrupper inkludert i voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist er sammenfallende med lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade i vedlegg 2.

Det ble i første tertial 2021 påtaleavgjort 892 voldssaker/forhold⁸ med særskilt saksbehandlingsfrist, en nedgang fra samme periode i 2020 på 27,1 prosent. En årsak til nedgangen er at antall anmeldte saker er redusert både i 2020 og 2021.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle forhold/saker er 126 dager, mens den for oppklarte saker/forhold er 134 dager. Dette er en liten økning for alle saker i forhold til 2020 på 4,4 dager, men en nedgang på 4,1 dager for oppklarte saker. Kun 45 prosent av forholdene som er oppklart i første tertial 2021 er avgjort innenfor den fastsatte fristen, men er likevel en økning på 4,7 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2020.

⁸ I datagrunnlaget inngår både saker uten oppgitt gjerningsperson og alle forhold med mistenkt/siktet/domfelt. En nærmere redegjørelse er gitt i vedlegg 1.

Tabell 4.6 Påtaleavgjorte voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall forhold med frist, i alt	1 085	1 088	1 276	1 224	892	-27,1 %	-17,8 %
Gj.sn. saksbehandlingstid, alle forhold	102	130	119	121	126	4,4	23,8
Gj.sn. saksbehandlingstid, oppklarte forhold	116	141	133	138	134	-4,1	18,3
Andel innenfor frist	52 %	44 %	46 %	41 %	45 %	4,7	-6,5
Oppklaringsprosent	50 %	54 %	57 %	49 %	55 %	5,5	4,7

Kilde: JUS605 og PSV Monitor (andeler)

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel og oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng.

Saker med gjerningsperson under 18 år

Fristen for behandling av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år følger av straffeprosesslovens § 249, 2. ledd. Som hovedregel skal saken etterforskes og påtalebehandles innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle påtaleavgjorte forhold var i første tertial 2021 42 dager, mens de oppklarte forholdene hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 39 dager, jf. tabell 4.7. Sammenlignet med første tertial 2020 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden redusert med 6,8 dager for alle forhold og 4,4 dager for oppklarte forhold. I første tertial 2021 er 72 prosent av de oppklarte forholdene avgjort innen frist, mot 69 prosent i 2020.

Antall forhold i første tertial 2021 er tilnærmet uendret sammenlignet med 2020 (-0,4 prosent, -23 saker), men har økt med 12,3 prosent i forhold til 2017. En rask avgjørelse av saker med unge gjerningspersoner er blant annet viktig for at en eventuell straff skal få tilsiktet, preventiv effekt.

Tabell 4.7 Påtaleavgjorte forhold hvor mistenkte er under 18 år, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall forhold med frist, i alt	4 858	5 520	5 956	5 480	5 457	-0,4 %	12,3 %
Gj.sn. saksbehandlingstid, alle forhold	43	59	54	49	42	-6,8	-1,2
Gj.sn. saksbehandlingstid, oppklarte forhold	40	54	46	43	39	-4,4	-1,4
Andel innenfor frist (kun oppklarte forhold)	73 %	63 %	70 %	69 %	72 %	3,5	-0,3
Oppklaringsprosent	85 %	83 %	82 %	80 %	81 %	1,5	-3,5

Kilde: JUS613 og PSV Monitor (andeler)

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel og oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng.

Voldtektssaker

Politidirektoratet har i samråd med riksadvokaten fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker (straffeloven §§ 291–294) på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Voldtektssaker er alvorlig integritetskrenkende lovbrudd som det kan være svært belastende for fornærmede å vente på en avgjørelse av, og det er derfor viktig at sakene behandles innen rimelig tid. Også hensynet til mistenkte/siktede tilsier at saken avgjøres innen rimelig tid. Statistikkgruppene som omfattes av fristen fremgår av vedlegg 2.

I første tertial 2021 er det påtaleavgjort 545 voldtektssaker, 15,2 prosent færre enn i samme periode i 2020 (-98 saker), men omtrent på samme nivå som i 2017 og 2018.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle påtaleavgjorte saker var 153 dager, mens den

var 165 dager for de påtaleavgjorte sakene som regnes som oppklart. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er redusert med 52,1 dager for alle saker, og 22,4 dager for de oppklarte sakene sammenlignet med 2020. Sammenlignet med 2017 er det en nedgang i saksbehandlingstiden på 39,7 dager for alle saker og 7,8 dager for oppklarte saker.

En forholdsvis lang saksbehandlingstid har sammenheng med at sakene kan ha et komplekst bevisbilde, hvor det kan være behov for oppfølgende avhør og innhenting av sakkyndige vurderinger mv.

Tabell 4.8 Påtaleavgjorte voldtektssaker⁹, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall saker, i alt	569	560	636	643	545	-15,2 %	-4,2 %
Antall oppklarte saker	185	174	175	197	172	-12,7 %	-7,0 %
Gj.sn. saksbehandlingstid, alle forhold	193	204	217	205	153	-52,1	-39,7
Gj.sn. saksbehandlingstid, oppklarte forhold	172	194	224	187	165	-22,4	-7,8
Oppklaringsprosent	35 %	33 %	30 %	33 %	33 %	0,3	-1,2

Kilde: JUS309

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel og oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng.

4.3 Tilrettelagte avhør

Avhør av barn, unge og andre særlig sårbare fornærmede og vitner skal som hovedregel tas på barnehus og gjennomføres i tråd med straffeprosessloven § 239. Avhengig av ulike kriterier skal avhøret som hovedregel gjennomføres innen 1-3 uker.

Politidistriktene rapporterer manuelt på gjennomføring av tilrettelagte avhør. Statistikken som genereres er basert på en kombinasjon av uttrekk fra politiets register og distriktenes rapportering.

I første tertial 2021 er det gjennomført 1 741 førstegangsavhør og 115 supplerende avhør, en økning på 21,9 prosent for førstegangsavhør og 23,7 prosent for supplerende avhør sammenlignet med samme periode i 2020.

42 prosent av førstegangsavhørene er gjennomført innen fastsatt frist, mot 47 prosent i 2020. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 46 prosent av avhørene gjennomført innenfor frist. Tilsvarende tall for første tertial 2020 var 52 prosent. Reduksjonen i andelen innen frist antas særlig å komme av at svært mange avhør har blitt utsatt på grunn av covid-19-pandemien. Blant annet er mange avhør utsatt på grunn av at fornærmet/vitne har vært i karantene eller at noen hos politiet har vært det.

Av avhørene gjennomført i første tertial 2021 er 42 prosent knyttet til seksuallovbrudd, 55 prosent til voldslovbrudd og 4 prosent til andre typer straffbare forhold. 83 prosent av de avhørte er oppgitt å være fornærmet i saken, mens de resterende 17 prosent oppgis å være vitner.

⁹ Kodene som inngår her er angitt i vedlegg 2 under lovbruddskategorien voldtekt. Det er ytterligere en kode som inngår i beregningsgrunnlaget i PSV (Politiets styringsverktøy), men som det ikke er hensiktsmessig å la inngå i statistikkgrunnlaget.

Den innrapporterte hovedårsaken til fristbrudd er i 51 prosent av tilfellene kapasitets- eller ressursmangel. 36 prosent av fristbruddene som skyldes kapasitets- eller ressursmangel begrunnes med kapasitets- eller ressursmangel hos avhører/avhørsleder, 31 prosent kapasitetsutfordringer ved barnehusene, mens 19 prosent oppgis å være kapasitets- eller ressursmangel hos etterforsker.

5 Utvikling innen utvalgte kriminalitetstyper

Nedenfor er det gitt en nærmere oversikt over utvikling innen noen utvalgte kriminalitetstyper. Anmeldt tidspunkt er tidspunkt anmeldelsen ble registrert i politiets straffesakssystem. For parametere knyttet til politiets straffesaksbehandling er tidspunkt basert på når politiet påtaleavgjorde saken. De sakene som er påtaleavgjort i første tertial 2021 kan således være registrert/anmeldt i tidligere år.

5.1 Vinningslovbrudd

Tabell 5.1 Vinningslovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall anmeldelser	29 650	28 722	29 887	27 208	22 321	-18,0 %	-24,7 %
Antall påtaleavgjorte saker	30 606	29 426	29 719	30 357	22 700	-25,2 %	-25,8 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	8 118	7 432	7 240	7 407	5 905	-20,3 %	-27,3 %
Oppklaringsprosent	28 %	27 %	26 %	26 %	27 %	1,1	-1,3
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	93	91	86	107	86	-21,4	-7,3

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Vinningslovbrudd er kriminalitetstypen med størst nedgang i antall anmeldelser både i forhold til første tertial 2020 (-4 887 saker) og 2017 (-7 329 saker). Som det fremgår av tabell 5.1 er vinningslovbruddene redusert med 24,7 prosent sammenlignet med første tertial 2017.

Antall anmeldelser er i første tertial 2021 redusert med 18,0 prosent sammenlignet med 2020, mens antall påtaleavgjorte saker er redusert med 25,2 prosent. Oppklaringsprosenten for vinningslovbrudd er lav, og var i 2021 på 27 prosent, noe som er 1,1 prosentpoeng høyere enn i samme periode i 2020.

Nedgangen i antall tyverier fra person på offentlig steder er hovedårsaken til nedgangen i anmeldte vinningslovbrudd. For lovbrudd begått i Norge er denne lovbruddskategorien redusert med 52,5 prosent (-2 689 saker) fra første tertial 2020 til 2021, mens reduksjonen for saker med gjerningssted i utlandet er på 92,9 prosent (-1 052 saker). Samlet er nedgangen i antall anmeldelser av tyveri fra person på offentlig sted på 59,8 prosent (-3 741 saker) i forhold til 2020. Nedgangen antas å kunne tilskrives færre personer i det offentlige rom som følge av iverksatte smitteverntiltak, og at reisevirksomheten er betydelig redusert. Tyveri fra person på offentlig sted har en lav oppklaringsprosent da dette er lovbrudd som ofte er krevende å oppklare. Det er sjelden en mistenkt og lovbruddene oppdages ofte noen tid etter at de er begått. Blant annet som følge av nedgangen i anmeldelser er antall påtaleavgjorte saker fra første tertial 2020 til 2021 redusert med 61,8 prosent (-4 103 saker), mens antall oppklarte saker i samme periode ble redusert med 49,1 prosent (-113 saker). Dette har ført til at oppklaringsprosenten har økt fra 4,2 til 4,9 prosent.

Det har vært en nedgang i grove tyverier fra bolig fra første tertial 2020 til 2021 på 31,6 prosent (-148 saker). Oppklaringsprosenten er på 30 prosent, en økning på henholdsvis 11,6 og 8,0 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2020 og 2017.

Det ble anmeldt 233 ran begått i Norge i første tertial 2021, en nedgang på 31,3 prosent (-106 saker) i forhold til samme periode i 2020. Anmeldte ran begått i utlandet er redusert med 18 saker, fra 23 til 5. Samlet har anmeldte ran hatt en nedgang på 34,3 prosent (-124 saker). Det er påtaleavgjort 272 ran i første tertial 2021, en nedgang på 32,8 prosent (-133 saker). Oppklaringsprosenten for alle ran varierer relativt mye fra år til år, men var i første tertial 2021 på 49 prosent, en økning på 13,9 prosentpoeng i forhold til 2020, og en økning på 2,4 prosentpoeng i forhold til 2019. Det er særlig to distrikt som har hatt en nedgang i anmeldelser i forhold til første tertial 2020. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på oppklarte ran er på 146 dager i første tertial 2021, noe som er tilnærmet uendret (+0,7 dager) i forhold til 2020.

5.2 Trafikklovbrudd

Tabell 5.2 Trafikklovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall anmeldelser	17 547	16 957	17 087	17 309	16 827	-2,8 %	-4,1 %
Antall påtaleavgjorte saker	17 947	17 589	17 298	20 039	16 891	-15,7 %	-5,9 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	14 909	14 764	14 465	16 545	14 341	-13,3 %	-3,8 %
Oppklaringsprosent	85 %	85 %	85 %	84 %	86 %	2,0	0,9
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	66	71	72	78	60	-17,8	-5,8

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Antall anmeldte trafikklovbrudd har i første tertial 2021 blitt redusert med 2,8 prosent i forhold til 2020, og med 4,1 prosent i forhold til 2017.

Trafikklovbrudd er den kriminalitetstypen med høyest oppklaringsprosent, 86 prosent, og klart kortest gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker, 60 dager. Den relativt korte saksbehandlingstiden og høye oppklaringsprosenten er en følge av at et stort antall lovbrudd avdekkes gjennom politiets kontroller og at overtredelsene i det vesentligste kan bevises og oppklares med dette som bakgrunn uten ytterligere etterforskning.

I første tertial 2021 ble det registrert 3 243 anmeldelser for kjøring i påvirket tilstand, en økning på 2,1 prosent (+67 saker) i forhold til samme periode i 2020 og en økning på 7,3 prosent (+220 saker) i forhold til 2017. Dette er det høyeste antallet saker registrert i femårsperioden. Det ble samtidig registrert 3 453 anmeldelser knyttet til kjøring uten gyldig førerkort i første tertial 2021, en nedgang på 4,9 prosent (-177 saker) fra 2020 til 2021, og 8,4 prosent (-318 saker) i forhold til 2017.

Antall anmeldelser knyttet til hastighet var i første tertial 2021 på 3 658 saker, en nedgang på 3,8 prosent (-145 saker) i forhold til 2020, og 7,2 prosent (-284 saker) i forhold til 2017.

5.3 Voldslovbrudd

Tabell 5.3 Voldslovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall anmeldelser	10 573	10 420	11 143	10 108	8 567	-15,2 %	-19,0 %
Antall påtaleavgjorte saker	10 333	10 399	11 823	13 216	9 209	-30,3 %	-10,9 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	5 559	5 835	6 329	6 840	4 665	-31,8 %	-16,1 %
Oppklaringsprosent	56 %	59 %	57 %	55 %	54 %	-0,9	-2,6
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	115	125	128	147	116	-30,8	0,8

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Antall anmeldte voldslovbrudd er i første tertial 2021 redusert med 15,2 prosent (-1 541 saker) i forhold til samme periode i 2020, og med 19,0 prosent (-2 006 saker) i forhold til 2017. I samme periode har politiet påtaleavgjort henholdsvis 30,3 og 10,9 prosent færre saker. Oppklaringsprosenten for voldslovbrudd er i første tertial 2021 på 54 prosent, en nedgang på 0,9 og 2,6 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2020 og 2017. Det har det vært en betydelig nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker på 30,8 dager fra første tertial 2020 til 2021. Nedgangen i antall påtaleavgjorte saker og i gjennomsnittlig saksbehandlingstid skyldes særlig at det de første ukene etter pandemiltak ble iverksatt i 2020 ble påtaleavgjort svært mange saker, herunder mange saker eldre enn 3 måneder, som vist i kapittel 6.2.

Fra første tertial 2020 til 2021 er det særlig anmeldte trusler (-746 saker, -23,2 prosent), kroppskrenkelser (-564 saker, -16,1 prosent) og lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade (-201 saker, -27,6 prosent) som er redusert. Lovbruddskategorien mishandling i nære relasjoner¹⁰ har i samme periode hatt en økning på 3,0 prosent (+35 saker).

I første tertial 2021 ble det anmeldt 1 189 saker tilordnet lovbruddskategorien mishandling i nære relasjoner, noe som er 3,0 prosent flere enn i samme periode i 2020, men 5,3 prosent færre enn i 2017. Det ble påtaleavgjort 1 044 saker, noe som er 22,2 prosent (-298 saker) færre enn i 2020. Den store nedgangen skyldes særlig at det ble påtaleavgjort svært mange saker i første tertial 2020.

Selv om man gjennom målrettet innsats de siste årene antas å ha avdekket flere forhold innenfor mishandling i nære relasjoner, vil den nære relasjonen mellom fornærmede og voldsutøver fremdeles kunne føre til at mange ikke ønsker å anmelde. Politiet er ofte avhengig av informasjon fra blant annet andre tjenester for å fange opp de som har behov for politiets bistand. Avdekking kan særlig være utfordrende under smitteverntiltak i en pandemi blant annet fordi barn i mindre grad er på sine vanlige arenaer hvor slike forhold kan avdekkes. Det samme kan være gjeldende for voksne da smitteverntiltak generelt har

¹⁰ I henhold til Riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv skal et lovbrudd tilordnet denne kategorien være en vedvarende og gjentakende krenkelse og mishandling. Det er sentralt om handlingene samlet sett "danner et mønster som resulterer i at den som rammes må leve under et 'regime' preget av kontinuerlig utrygghet og frykt for vold". En sak som i initialfasen av etterforskningen blir registrert med en lovhjemmel tilordnet mishandling i nære relasjoner kan senere bli registrert med en lovhjemmel som ikke er inkludert, som for eksempel statistikkgruppe 1751 Kroppskrenkelse. Det kan derfor være vanskelig å se på utviklingen innenfor lovbruddskategorien hvis det tas ut løpende tall og ikke fryste tall som det gjøres i STRASAK-rapporten. Nærmere om datagrunnlaget og statistikkgrupper i lovbruddskategorien er gitt i vedlegg 1 og 2.

ført til mer tidsbruk i hjemmet hvor man kan være tettere på voldsutøver, potensielt være underlagt økt kontroll/regime og lenger unna hjelpetjenester som helt eller delvis er nedstengt. Videre tar det generelt lang tid før fornærmede forteller om vold og overgrep. Økt fokus på denne tematikken - særlig under pandemien, kan forhåpentlig bidra til at flere tør å fortelle og søke hjelp, men politiet er bekymret for at det er mørketall. Oppmerksomheten rundt saksområdet innen politiet og samfunnet for øvrig har imidlertid vært høy i hele perioden.

5.4 Narkotikalovbrudd

Tabell 5.4 Narkotikalovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall anmeldelser	12 378	11 746	11 261	9 011	8 236	-8,6 %	-33,5 %
Antall påtaleavgjorte saker	13 223	12 055	11 856	11 965	8 987	-24,9 %	-32,0 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	10 766	9 779	9 272	9 101	6 471	-28,9 %	-39,9 %
Oppklaringsprosent	83 %	82 %	79 %	77 %	73 %	-4,1	-9,8
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	95	92	105	125	93	-32,1	-2,0

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Det totale omfanget av narkotikalovbrudd er vanskelig å beregne fordi avdekkingsgraden ansees å være lav. Det ble anmeldt 8 236 narkotikalovbrudd i første tertial 2021, en nedgang i forhold til samme periode i 2020 på 8,6 prosent (-775 saker) og 33,5 prosent (-4 142 saker) i forhold til 2017. Antall påtaleavgjorte saker i 2021 var 8 987 saker, en nedgang på 24,9 prosent (-2 978 saker) i forhold til 2020, og må sees i sammenheng med reduksjonen i antall anmeldelser de siste to årene.

Tilnærmet hele nedgangen i antall anmeldelser fra første tertial 2020 til 2021 kommer av en nedgang i narkotikalovbrudd etter legemiddeloven (-795 saker, -17,0 prosent). Nedgangen antas blant annet å ha sammenheng med at det i deler av perioden har vært færre mennesker på arenaer hvor anmeldelser knyttet til narkotika gjerne opprettes, for eksempel uteliv.

Anmeldte grove narkotikaovertridelser ble fra første tertial 2020 til 2021 redusert med 8,2 prosent (-24 saker) i forhold til 2020. Samtidig ble antallet påtaleavgjorte saker for denne kategorien redusert med 20,2 prosent (-76 saker).

Oppklaringsprosenten for narkotikalovbrudd er høy, men ble redusert fra 77 prosent i første tertial 2020 til 73 prosent i 2021. Nedgangen fra 2017 er på 9,8 prosentpoeng, noe som blant annet har sammenheng med at det de senere år er anmeldt færre overtridelser av legemiddeloven. Dette er saker som erfaringsmessig har hatt høy oppklaringsprosent, da sakene ofte avdekkes gjennom politiets egne kontroller og i stor grad vil være oppklart idet de anmeldes.

5.5 Økonomilovbrudd

Tabell 5.5 Økonomilovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Antall anmeldelser	8 409	9 345	9 114	8 327	8 035	-3,5 %	-4,4 %
Antall påtaleavgjorte saker	8 062	9 210	8 884	10 118	8 178	-19,2 %	1,4 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	2 199	2 395	2 308	3 380	2 510	-25,7 %	14,1 %
Oppklaringsprosent	33 %	32 %	32 %	40 %	36 %	-3,4	3,1
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	177	178	205	196	199	2,6	21,5

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

I første tertial 2021 ble det anmeldt 8 035 økonomilovbrudd, en nedgang på 3,5 prosent (-292 saker) i forhold til 2020.

Alminnelige bedragerier utgjør 66 % av økonomilovbruddene, hvor en enkelt gjerningsperson via internett kan begå lovbrudd mot mange fornærmede. I følge politiets innbyggerundersøkelse i 2019¹¹ er det kun 23 prosent av de som oppgir å ha blitt utsatt for svindel eller bedrageri på internett som har anmeldt dette til politiet. Det kan derfor være store mørketall på dette området.

I første tertial 2021 ble det påtaleavgjort 8 178 økonomilovbrudd, 19,2 prosent færre enn i 2020. Oppklaringsprosenten i første tertial 2021 var på 36 prosent. Dette er 3,4 prosentpoeng lavere enn i 2020 men en økning på 3,1 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2017.

5.6 Seksuallovbrudd

Tabell 5.6 Seksuallovbrudd, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21*	Endring 2017-21*
Antall anmeldelser	2 655	3 220	2 426	2 064	2 782	34,8 %	4,8 %
Antall påtaleavgjorte saker	2 456	2 658	3 058	2 798	2 668	-4,6 %	8,6 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	1 444	1 605	1 873	1 530	1 525	-0,3 %	5,6 %
Oppklaringsprosent	62 %	64 %	65 %	59 %	61 %	1,9	-1,2
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	171	181	241	232	144	-88,3	-26,5

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

I femårsperioden var det fra første tertial 2017 til 2018 en markant økning i antall anmeldte seksuallovbrudd. Fra 2018 til 2019, og fra 2019 til 2020 var imidlertid antall anmeldelser redusert med henholdsvis 24,7 prosent (-794 saker) og 14,9 prosent (-362 saker). Fra første tertial 2020 til 2021 har det vært en økning i antall anmeldelser på 34,8 prosent (+718

¹¹ Politiets innbyggerundersøkelse 2019, Kantar TNS, 2020

saker), mens det har vært en økning på 4,8 prosent (+127 saker) fra 2017 sammenlignet med 2021.

Seksuallovbrudd krever ofte betydelig etterforskning og vil i mange tilfeller bli påtaleavgjort i et senere år enn anmeldelsesåret. Det er store årlige variasjoner i hvor mange saker som både blir anmeldt og påtaleavgjort i de enkelte politidistriktene, noe som blant annet skyldes hvorvidt store nettovergrepssaker blir avdekket og når disse blir påtaleavgjort.

Det er store variasjoner i antall anmeldelser for de ulike lovbruddskategoriene. I første tertial 2021 ble det anmeldt 381 saker knyttet til seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år, en økning på 77,2 prosent (+166 saker). For lovbrudd knyttet til seksuell omgang med barn 14-16 år ble det anmeldt 203 saker i 2021, en økning på 65,0 prosent (+80 saker), og for overgrepsmateriale og pornografi ble det anmeldt 533 saker, en økning på 57,2 prosent (+194 saker). Første tertial 2021 ble det anmeldt 498 saker knyttet til voldtekt, en økning på 10,9 prosent (+49 saker). Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn under 16 år økte med 34,9 prosent (+121 saker) og annet eller uspesifisert seksuallovbrudd økte med 18,3 prosent (+108 saker). Økningen i disse lovbruddskategoriene kommer særlig av at det var svært lave anmeldelsestall i første tertial 2020 og at flere politidistrikt har avdekket større nettovergrepssaker i 2021.

Samlet er det i første tertial 2021 anmeldt 1 052 seksuallovbrudd mot barn under 16 år¹², noe som er en økning på 53,6 prosent (+367 saker) i forhold til 2020 og en økning på 10,6 prosent (+101 saker) i forhold til 2017. Flere årsaker kan forklare at det er forskjeller i antall anmeldelser fra et år til et annet; blant annet et lavt antall anmeldelser når pandemiltak ble iverksatt i 2020), normalvariasjoner og hvorvidt store nettovergrepssaker blir avdekket.

Oppklaringsprosenten for seksuallovbrudd var første tertial 2021 61 prosent. Dette er en økning i forhold til samme periode i 2020 (+1,9 prosentpoeng), mens det er en nedgang i forhold til 2017 (-1,2 prosentpoeng).

Som omtalt ovenfor er antall anmeldte voldtekter økt med 10,9 prosent i forhold til første tertial 2020, og det er også en økning fra 2017 til 2021. Antall påtaleavgjorte saker er redusert med 15,2 prosent (-98 saker) fra første tertial 2020 til 2021, mens antall oppklarte saker er redusert med 12,7 prosent (-25 saker). De siste årene har det blitt påtaleavgjort betydelig flere saker enn hva som er anmeldt. Oppklaringsprosenten er 33 prosent, en økning på 0,3 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2020, og 1,2 prosentpoeng lavere enn i 2017.

Seksuallovbrudd er en kriminalitetstype hvor det tradisjonelt har vært store mørketall. Gjennom økt oppmerksomhet har det derfor vært et ønske å avdekke og straffeforfølge flere lovbrudd. Etterforskning av flere store saker har fått fokus i media og kan også bidra til å synliggjøre at det nytter å anmelde. Mørketallene innenfor seksuallovbrudd antas likevel fortsatt å være høye.

¹² Saker knyttet til lovbruddskategoriene seksuell omgang med barn 14–16 år, seksuell omgang med barn 14–16 år og seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn under 16 år. Det påpekes at det også kan være barn registrert som fornærmet i kategorien voldtekt eller øvrige lovbrudd tilknyttet seksuallovbrudd.

6 Saker under arbeid

6.1 Saker under arbeid

Tallene presentert i dette underkapittelet er hentet ut ved bruk av JUS-rapporten JUS089 som gir samlede tall for politidistrikt og særorgan. Tallene vil derfor være forskjellig fra rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet, og tallene i sammendraget, hvor kun tall for politidistriktene inngår.

Statistikken over saker under arbeid viser antall anmeldelser i politiet som ikke er rettskraftige avgjorte, og omfatter både saker som er under etterforskning og dermed ikke påtaleavgjort samt påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker. Dette gir viktig informasjon om den samlede arbeidsmengden i politiet og saksporteføljens alderssammensetning.

Frem til det treffes en påtaleavgjørelse har politiet og påtalemyndigheten i stor grad selv kontroll over sakenes fremdrift, da dette i vesentlig grad vil avhenge av politiets egen saksbehandlingskapasitet og prioritering. Når det er fattet en positiv påtaleavgjørelse vil videre fremdrift variere ut fra type påtaleavgjørelse og kapasitet i øvrige deler av straffesakskjeden.

Ved utgangen av første tertial 2021 hadde politiet totalt 118 092 saker som ikke var rettskraftig. Av disse var 55 210 ikke påtaleavgjort. Antall ikke påtaleavgjorte saker ved utgangen av første tertial 2021 er 9,5 prosent høyere enn ved samme tidspunkt i 2020, men 16,8 prosent lavere enn i 2017. Samtidig er antall saker som ikke er påtaleavgjort ved utgangen av første tertial 2021 2,8 prosent lavere enn ved årsskiftet. For påtaleavgjorte, ikke rettskraftige saker er det færre saker i alle alderssegment ved utgangen av første tertial 2021 enn utgangen av de tre foregående tertialene.

Totalt er det en reduksjon av saker som ikke er rettskraftige (summen av påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker) på 8,7 prosent i forhold til samme tidspunkt i 2020, og en nedgang på 18,4 prosent i forhold til 2017. I forhold til årsskiftet er nedgangen 7,4 prosent.

En nærmere oversikt over antall saker under arbeid, antall påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker, fordelt på ulike alderssegment er gitt i tabell 6.1 og 6.2. Det påpekes at alder på sak, både for ikke påtaleavgjorte saker og saker som er påtaleavgjorte men ikke rettskraftige, er alder på saken beregnet fra *registreringstidspunktet*, og ikke fra gjerningstidspunktet eller når saken ble påtaleavgjort.

Tabell 6.1 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, utgangen av 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Ikke påtaleavgjort	66 344	73 414	69 687	50 436	55 210	9,5 %	-16,8 %
0-3 md.	32 539	32 940	31 980	21 109	24 943	18,2 %	-23,3 %
3-12 md.	26 891	32 371	29 537	23 018	23 913	3,9 %	-11,1 %
> 12 md.	6 914	8 103	8 170	6 309	6 354	0,7 %	-8,1 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	78 319	79 521	80 238	78 950	62 882	-20,4 %	-19,7 %
0-3 md.	11 371	11 172	10 953	12 299	9 142	-25,7 %	-19,6 %
3-12 md.	31 062	31 038	30 012	30 776	24 274	-21,1 %	-21,9 %
> 12 md.	35 886	37 311	39 273	35 875	29 466	-17,9 %	-17,9 %
TOTALT	144 663	152 935	149 925	129 386	118 092	-8,7 %	-18,4 %

Kilde: JUS089

Tabell 6.2 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, per utgang tertial

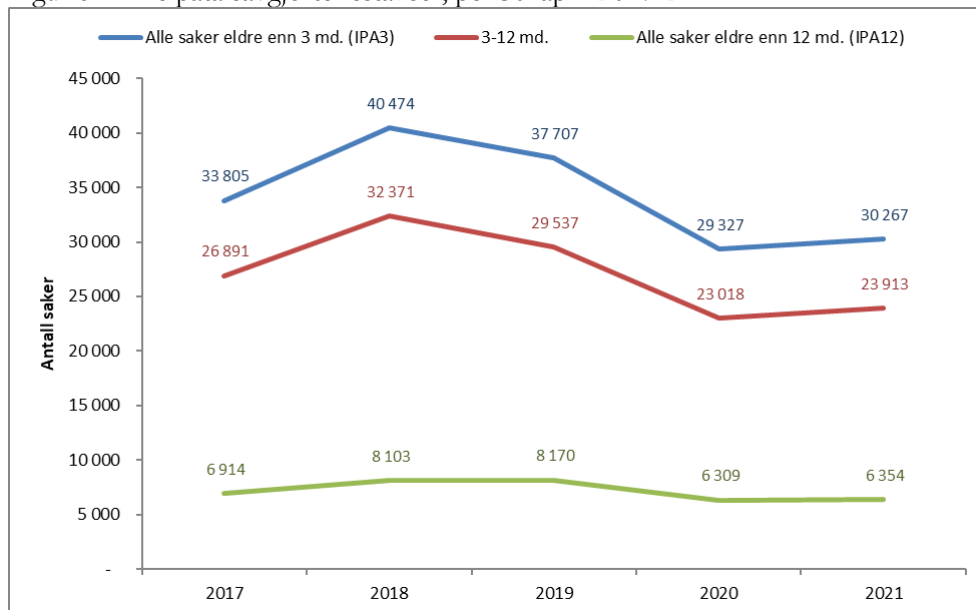
	31.12.2019	30.04.2020	31.08.2020	31.12.2020	30.04.2021	Prosent endring 31.08.20 - 30.04.21	Prosent endring 31.12.20 - 30.04.21
Ikke påtaleavgjort	69 601	50 436	60 804	56 781	55 210	-9,2 %	-2,8 %
0-3 mnd	30 413	21 109	29 647	26 513	24 943	-15,9 %	-5,9 %
3-12 mnd	30 599	23 018	24 229	24 057	23 913	-1,3 %	-0,6 %
> 12 mnd	8 589	6 309	6 928	6 211	6 354	-8,3 %	2,3 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	82 034	78 950	72 611	70 696	62 882	-13,4 %	-11,1 %
0-3 mnd	11 580	12 299	9 806	10 827	9 142	-6,8 %	-15,6 %
3-12 mnd	30 161	30 776	27 833	27 037	24 274	-12,8 %	-10,2 %
> 12 mnd	40 293	35 875	34 972	32 832	29 466	-15,7 %	-10,3 %
TOTALT	151 635	129 386	133 415	127 477	118 092	-11,5 %	-7,4 %

Kilde: JUS089

6.2 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder

Restanser er i politiet definert som ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder. Ved utgangen av første tertial 2021 hadde politiet (politidistrikt og særorgan) 30 267 saker eldre enn 3 måneder som ikke var påtaleavgjort.

Figur 6.1 Ikke påtaleavgjorte restanser, per 30. april 2017–21

Kilde: JUS089

Til Politidirektoratets rapportering på restansetall til Justis- og beredskapsdepartementet benyttes JUS-rapporten JUS091. Den viser 29 073 saker eldre enn 3 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA3) og 5 508 saker eldre enn 12 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA12). Da JUS091 ikke viser antall saker fordelt på kriminalitetstype er det ikke mulig å benytte JUS091 i omtalen nedenfor og det må derfor kjøres en egen rapport for å hente ut nødvendige data. På grunn av dette avviker tallene i dette underkapitlet noe fra JUS091.

Som tabell 6.1 og tabell 6.2 viser, har det vært en økning fra første tertial 2021 i forhold til 2020 i antall ikke påtaleavgjorte saker, men antall saker i første tertial 2021 er lavere enn alle øvrige år. Siden årsskiftet er antall saker mellom 3 til 12 måneder (-0,6 prosent, -144 saker) redusert, mens antall saker eldre enn 12 måneder (+2,3 prosent, +143 saker) har økt.

Fordeling av ikke påtaleavgjorte saker over 3 måneder (IPA3) på kriminalitetstyper fremgår av tabell 6.3. I motsetning til tabell 6.1 og 6.2 viser tabell 6.3 kun politidistriktenes restanser, og ikke restanser hos politiets særorgan og Sysselmannen på Svalbard. Saker eldre enn 3 måneder (IPA3) innbefatter også saker eldre enn 12 måneder (IPA12).

24 prosent av de ikke påtaleavgjorte sakene eldre enn 12 måneder (IPA12) er økonomilovbrudd. Økonomisaker har erfaringsmessig lang saksbehandlingstid da de ofte er kompliserte og krevende å etterforske. I forhold til andel anmeldte saker viser tabellen også at det er en forholdvis stor andel voldslovbrudd og seksuallovbrudd som er eldre enn 12 måneder, men andelen voldslovbrudd er endret fra 17 til 15 prosent, og seksuallovbrudd fra 9 til 6 prosent i forhold til samme tidspunkt i 2020.

Tabell 6.3 Ikke påtaleavgjorte saker hos politidistrikt eldre enn 3 og 12 måneder, utgangen 1. tertial*

Kriminalitetstype	IPA3	Prosent endring 2020-21	Andel IPA3	Endring andel 2020-21 (pstpoeng)	IPA12	Prosent endring 2020-21	Andel IPA12	Endring andel 2020-21 (pstpoeng)
Økonomi	4 096	2,3 %	14 %	-0,2	1 344	3,6 %	24 %	1,5
Vold	4 744	-14,9 %	16 %	-3,6	816	-17,3 %	15 %	-2,6
Annen	4 057	2,9 %	14 %	-0,1	781	1,7 %	14 %	0,6
Vinning	3 949	6,9 %	13 %	0,4	781	5,0 %	14 %	1,0
Narkotika	4 106	18,6 %	14 %	1,7	609	0,0 %	11 %	0,3
Trafikk	4 248	25,0 %	15 %	2,5	479	37,2 %	9 %	2,5
Seksuallovbrudd	1 865	-3,6 %	6 %	-0,5	326	-36,7 %	6 %	-3,2
Undersøkelsessaker	813	-6,3 %	3 %	-0,3	124	-3,1 %	2 %	0,0
Skadeverk	838	13,1 %	3 %	0,2	119	25,3 %	2 %	0,5
Miljø	377	6,2 %	1 %	0,0	77	-12,5 %	1 %	-0,2
Arbeidsmiljø	193	-18,9 %	1 %	-0,2	61	-36,5 %	1 %	-0,6
Totalsum	29 286	3,8 %	100 %	0,0	5 517	-2,8 %	100 %	0,0

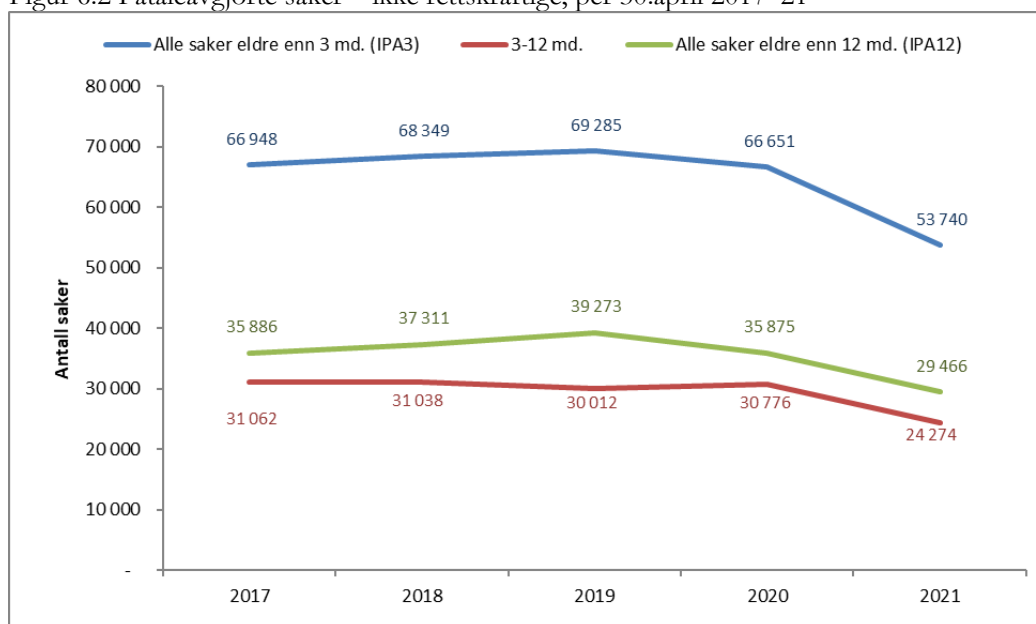
Kilde: PAL STRASAK per 30.04.20 og 30.04.21

* Saker eldre enn 3 måneder (IPA3) inkluderer også saker eldre enn 12 måneder (IPA12)

6.3 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker

Samlet sett har antall saker eldre enn 3 måneder som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftige, blitt redusert med 19,4 prosent ved utgangen av første tertial 2021 i forhold til samme tidspunkt i 2020, og med 19,7 prosent i forhold til 2017. Utviklingen er illustrert i figur 6.2. Fra utgangen av 2020 til utgangen av første tertial 2021 er saker eldre enn 3 måneder blitt redusert med 10,2 prosent (-6 129 saker), mens saker eldre enn 12 måneder er redusert med 10,3 prosent (-3 366 saker). Det påpekes at alder på sak er beregnet fra registreringstidspunktet til måletidspunkt, og ikke fra når saken ble påtaleavgjort.

Figur 6.2 Påtaleavgjorte saker – ikke rettskraftige, per 30.april 2017–21

Kilde: JUS089

Alderen på de ikke rettskraftige sakene avhenger av saksbehandlingstiden frem til påtaleavgjørelse og tiden det deretter tar for å få saken rettskraftig avgjort. Antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker, vil i stor grad avhenge av hvor mange positive påtaleavgjørelser som er truffet, og hvilken fremdrift sakene vil få blant annet i domstolene. Det kan gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid i mange av sakene etter at det er truffet positive påtaleavgjørelser og frem til rettskraft, ikke minst der det er utferdiget tiltale og sakene skal ippetføres.

7 Inndragning

Politiet har over flere år hatt høyt fokus på inndragning av lovovertrederens utbytte av straffbare handlinger.

Nærmere beskrivelse av hvordan inndragningsstatistikken er hentet ut er gitt i vedlegg 1. Det påpekes spesielt at inndragningstillene i 2021 vil kunne øke dersom det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Statistikken teller antall inndragninger av *utbytte* etter gammel straffelov § 34 og ny straffelov § 67, antall inndragninger av *gjenstander* etter gammel straffelov § 35 og ny straffelov § 69 og *utvidet* inndragning etter straffeloven § 34a og ny straffelov § 68. Statistikken dekker ikke bestemmelsen om forebyggende inndragning i straffeloven § 70 (gammel straffelov § 37b).

Tabell 7.1 Inndragning av utbytte og gjenstander, 1. tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Utbytte	654	367	486	356	241	-32,3 %	-63,1 %
Utvidet	34	40	24	27	24	-11,1 %	-29,4 %
Gjenstand	2 378	2 452	2 618	2 844	1 785	-37,2 %	-24,9 %
Sum antall inndragninger	3 066	2 859	3 128	3 227	2 050	-36,5 %	-33,1 %
Beløp i mill. kr	48,3	45,5	53,9	47,3	42,0	-11,2 %	-13,0 %

Kilde: JUS625 – hentet fra PSV Monitor 14.05.21

Samlet idømt inndragningsbeløp¹³ i første tertial 2021 var 42,0 millioner kroner, hvilket er en nedgang på 11,2 prosent i forhold til samme periode i 2020, og en nedgang på 13,0 prosent i forhold til 2017. Det bemerkes at noe av bakgrunnen for variasjonene fra år til år er at enkeltsaker gir betydelig utslag på statistikken. Det er videre en viss grad av tilfeldigheter knyttet til hvilke år sakene blir rettskraftige.

Som tidligere er det fortsatt knyttet noe usikkerhet til inndragningsstatistikken, herunder om den fanger opp korrekt antall krav og beløp fra politiets straffesakssystemer. Det bemerkes særlig at politiet i en rekke saker fremmer erstatningskrav på vegne av fornærmede, fremfor å legge ned påstand om inndragning. Dette kan være en av flere forklaringer på at antall utbytteinndragninger er redusert. Herværende statistikk omfatter ikke rettskraftige erstatningskrav fremmet på vegne av fornærmede. Gjennom 2019 er det tilrettelagt for bedre statistikk på området, men det er foreløpig ikke utviklet rapporter eller fastsatt indikatorer på området.

¹³ Dette er dommer på inndragningskrav, og ikke hva som faktisk er inndratt.

VEDLEGG 1 Datagrunnlag

Det statistiske grunnlaget i rapporten er hentet fra politiets straffesaksregister (STRASAK). STRASAK benyttes både til den offisielle kriminalstatistikken, som Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer, og politiets driftsstatistikk. Selv om både SSB og Politidirektoratet henter sitt tallgrunnlag fra STRASAK, forekommer det noen forskjeller i det tallmaterialet som presenteres, blant annet på grunn av ulik bearbeiding av data, ulike tidspunkt for dataauthenting og ulik gruppering av dataene.

Hvis annet ikke er oppgitt er tallmaterialet hentet ut 1. mai det enkelte år. Kodeendringer som har skjedd etter 1. mai det enkelte år vil derfor ikke få betydning. Dette er gjort for å ha mest mulig sammenlignbare tall. Blant annet kan det være saker hvor man i løpet av etterforskningen finner ut at det vil være mer korrekt å bruke en annen lovhjemmel, og dermed også en annen statistikkgruppe, enn det saken ble registrert med. Dette kan spesielt få betydning når man ser på utviklingen på mindre lovbruddskategorier som for eksempel mishandling i nære relasjoner.

Dataene i STRASAK er basert på de kodene som politiet manuelt legger inn når en sak blir registrert og kvaliteten på driftsstatistikken er derfor avhengig av riktig koding av den enkelte sak. Økt fokus og kunnskap kan i enkelte tilfeller føre til endret kodepraksis og riktigere koding av sakene. Endring i kodepraksis kan derfor gjøre det utfordrende å følge utviklingstrekk på detaljert nivå.

I forbindelse med ikrafttredelsen av Straffeloven 2005 1. oktober 2015 ble det gjort endringer som førte til at flere lovbrudd ble tilordnet en annen kriminalitetstype enn hva som var tilfelle tidligere. For enkelte typer lovbrudd vil det fortsatt kunne være saker registrert i aktuell femårsperiode hvor gjerningstidspunktet var forut for 1. november 2015, og som dermed er tilordnet en annen kriminalitetstype enn hva lovbruddet i dag hadde blitt registrert under.

Straffeloven 2005 medførte i all hovedsak ingen nykriminalisering eller avkriminalisering. Det er likevel ikke mulig å sammenligne alle straffebestemmelsene i gammel og ny lov én til én. For å kunne sammenligne statistikk på et lavere nivå enn kriminalitetstype er det derfor laget lovbruddskategorier for å kunne se utviklingen over tid på et område, gitt i vedlegg 2.

Antall anmeldelser er gitt ved antall saker. I forbindelse med saker med særskilt saksbehandlingsfrist, nærmere omtalt i kapittel 4.2 benyttes begrepet forhold. Forhold sier noe om knytningen mellom sak og person, dvs. gjerningsperson og fornærmet. På grunn av dette kan en sak generere flere forhold. For å vise det totale bildet i dette kapitlet summeres alle forhold, i tillegg til at man også tar med de sakene hvor det ikke er registrert en mistenkt/siktet /domfelt.

Inndragningsstatistikken er hentet ut 14. mai 2021 fra PSV Monitor som er et internt verktøy i politiet for lettere å følge utviklingen av straffesaksporteføljen. I motsetning til hva som er tilfelle for store deler av resten av rapporten anvendes ikke fryste tall da dynamiske tall gir et riktigere bilde. Det antas at inndragningstallene i 2021 vil kunne øke noe gitt at det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Det gjøres oppmerksom på at det i tabeller kan forekomme at avrunding medfører at summen/endring i prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

VEDLEGG 2 Lovbruddskategorier

Krim.type	Lovbruddskategori	Statistikkgrupper/-koder
Vinning	Grovt tyveri fra bolig	921 Grovt tyveri fra bolig 2201 GROVT TYVERI FRA VILLA 2202 GROVT TYVERI FRA LEILIGHET
Vinning	Tyveri fra person på offentlig sted	910 Tyveri fra person i kollektiv transport eller stoppested 911 Tyveri fra person i gate, park, annet friområde 912 Tyveri fra person i anlegg / lokaler for idrett, kultur o.l. 913 Tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 914 Tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 915 Tyveri fra person på annet offentlig sted 925 Grovt tyveri fra person i kollektiv transport / stoppested 926 Grovt tyveri fra person i gate, park, annet friområde 927 Grovt tyveri fra person i anlegg/lokaler for idrett, kultur 928 Grovt tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 929 Grovt tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 930 Grovt tyveri fra person på annet offentlig sted
Vinning	Ran	954 Ran 955 Grovt ran 956 Grovt ran, med død/betydelig skade til følge 957 Forbund om ran 2502 RAN (\$ 267) 2503 RAN,GROVT (\$ 268) 2504 RAN FRA BERUSET PERSON 2505 BANKRAN (\$ 268,2) 2506 POSTRAN (\$ 268,2) 2507 RAN AV VERDITRANSPORT (\$ 268,2) 2508 DROSJERAN 2509 RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 267) 2510 GROVT RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 268) 2599 RAN/UTPRESSING, DIVERSE
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter legemiddeloven	7101 Narkotika, bruk (\$24) 7102 Narkotika, besittelse (\$24) 7199 Narkotika, diverse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtredelser)	704 NARKOTIKA (\$ 162,1.LEDD) 711 NARKOTIKA, UAKTSOM (\$ 162,4.LEDD) 751 Narkotikaovertredelse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (grove narkotika-overtredelser)	703 NARKOTIKA (\$ 162,2.LEDD) 708 NARKOTIKA (\$ 162,3.LEDD) 752 Grov narkotikaovertredelse 753 Grov narkotikaovertredelse, betydelig mengde 754 Grov narkotikaovertredelse, særdeles skjerpene 755 Uaktsom grov narkotikaovertredelse
Narkotika	Dopinglovbrudd etter legemiddeloven	7110 Doping bruk (\$24a) 7111 Doping besittelse (\$24a)
Narkotika	Dopinglovbrudd etter straffeloven (dopingovertredelser)	710 DOPINGMIDLER (\$ 162B,1.LEDD)162B,1.LEDD) 712 DOPINGMIDLER (\$ 162B,2.LEDD) 713 DOPINGMIDLER, UAKTSOM (\$ 162B,3.LEDD) 757 Dopingovertredelse 758 Grov dopingovertredelse 759 Uaktsom grov dopingovertredelse
Vold	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade	1703 LEGEMSBESKADIGELSE (\$ 229) 1704 LEGEMSBESKADIGELSE, KNIV (\$ 229) 1705 LEGEMSBESKADIGELSE, SKYTEVÅPEN (\$ 229)

		<p>1714 LEGEMSBESKADIGELSE MED DØDEN TIL FØLGE (§ 229)</p> <p>1716 LEGEMSFORNÆRMELSE M/SKADEFØLGE (§ 228,2.LEDD)</p> <p>1752 Grov kroppskrenkelse</p> <p>1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død</p> <p>1754 Kroppsskade</p> <p>1755 Grov kroppsskade</p> <p>1756 Grov kroppsskade, med følge død</p>
Vold	Menneskehandel	<p>1607 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON (§224)</p> <p>1611 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND (§224)</p> <p>1613 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID (§224)</p> <p>1615 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER (§224)</p> <p>1658 Menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1659 Menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1660 Menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1661 Menneskehandel, indre organer</p> <p>1668 Menneskehandel tilrettelegge mv</p>
Vold	Grov menneskehandel	<p>1608 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON, GROV (§224)</p> <p>1610 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER, GROV (§224)</p> <p>1612 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND, GROV (§224)</p> <p>1614 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID, GROV (§224)</p> <p>1662 Grov menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1663 Grov menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1664 Grov menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1665 Grov menneskehandel, indre organer</p> <p>1669 Menneskehandel tilrettelegge mv – grov</p>
Vold	Mishandling i nære relasjoner	<p>1506 MISHANDLING I FAMILIEFORH, MED LEGEMSKRENK (§ 219, 1. LEDD)</p> <p>1507 MISHANDLING I FAMILIEFORH, UTEN LEGEMSKRENK (§219,1.LEDD)</p> <p>1508 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, M LEGEMSKRENK (§219. 2. LEDD)</p> <p>1509 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, U LEGEMSKRENK (§219,2. LEDD)</p> <p>1768 Mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1769 Mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p> <p>1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p>
Vold	Trusler	<p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128) [Tilordnet kriminalitetstypen annen]</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1601 TRUSLER, DIVERSE (§ 227)</p> <p>1603 TRUSLER, KNIV (§ 227)</p> <p>1604 TRUSLER, SKYTEVÅPEN (§ 227)</p> <p>1605 BOMBETRUSSEL (§227)</p> <p>1609 TRUSLER, DIVERSE (§227)</p> <p>1674 Trusler</p> <p>1675 Trusler, med skytevåpen</p> <p>1676 Trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1677 Grove trusler</p>

		<p>1678 Grove trusler, med skytevåpen</p> <p>1679 Grove trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p>
Vold og Annen	Grupper med særskilt vern	<p>501 VOLD MOT POLITITJ.MANN (§ 127)</p> <p>502 VOLD MOT OFF.TJ.MANN (§ 127)</p> <p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (\$128)</p> <p>555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>562 Forulemping av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1774 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1775 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1776 Vold særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1802 ÆREKRENK. MOT OFF. TJ. M. (\$251)</p> <p>5001 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5002 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (\$326 NR.2)</p> <p>5011 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5012 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.2)</p>
Seksuallovbrudd	Voldtekt	<p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.LEDD)</p> <p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.OG 2.LEDD)</p> <p>1413 FORSØK PÅ VOLDTEKT (§ 192,JFR.PAR 49)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,2.LEDD)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,3.LEDD)</p> <p>1423 GROVT UAKTSOM VOLDTEKT (§ 192,4.LEDD)</p> <p>1451 Voldtekt u. samleie</p> <p>1452 Voldtekt til samleie</p> <p>1453 Grov voldtekt</p> <p>1454 Grov uaktsom voldtekt</p> <p>1455 Voldtekt forsøk</p>
Seksuallovbrudd	Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år	<p>1402 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1402 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1460 Voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1461 Voldtekt til samleie av barn under 14 år</p> <p>1462 Grov voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år</p>

Seksual- lovbrudd	Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år	1418 SEKSUELL HANDLING MM MED BARN U/16 ÅR (\$ 200,2.LEDD) 1418 UTUKTIG HANDLING M.V MED BARN U/16 ÅR (\$ 212,2.LEDD) 1466 Seksuell handling med barn under 16 år 1467 Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år
Seksual- lovbrudd	Seksuell omgang med barn 14-16 år	1404 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1404 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1464 Seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år 1465 Grov seksuell omgang mv. med barn mellom 14 og 16 år
Seksual- lovbrudd	Overgrepsmateriale og pornografi	1405 PORNOGRAFI, SKRIFTER/FILM/VIDEO MV (\$204) 1405 UTUKTIGE SKRIFTER/FILM/VIDEO M.V (\$ 211) 1421 PORNOGRAFI,SKRIFTER/BILDER/VIDEO MV VIA DATASYST. (\$204) 1470 Fremvis/still av seksu overgr mot barn el seksualiserer barn 1477 Pornografi
Seksual- lovbrudd	Annet eller uspesifisert seksuallovbrudd	1406 UTUKTIG ADFERD INKL. BLOTTING 1407 INCEST (\$ 197) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1409 KIKKING (\$212) 1410 PROSTITUSJON 1411 HELSERÅDSMELDING 1412 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD, BLOTTING MM (\$201) 1414 SKAFFE SEG UTUKTIG OMG.M/TRUSLER, UNDERF. ADFERD O.L (\$ 194) 1415 SEKSUELL OMGANG MED FOSTERBARN, STEBARN OL (\$ 199) 1416 UTUKTIG OMGANG MED BEVISSTLØS (\$ 193) 1417 SAMLEIE MED BROR/SØSTER (\$ 198) 1419 UTUKTIG OMGANG, MISBRUK AV STILLING (\$ 198) 1422 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD VIA DATASYSTEMER (\$201) 1422 UTUKTIGE KRENKELSER VIA DATASYSTEMER (\$ 212 1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1425 SEKSUELL OMG. UTNYTT. AV PSYKISK LIDELSE MM (\$193,2.LEDD) 1426 SEKSUELL HANDLING UTEN SAMTYKKE (\$200,1.LEDD) 1427 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER FRA PERSON UNDER 18 ÅR (\$203) 1428 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER (\$202A) 1429 Grooming - Bygge opp tillit for å utnytte barn seksuelt 1456 Misbruk av overmaktsforhold 1457 Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon 1458 Seksuell handling uten samtykke 1459 Seksuelt krenkende atferd 1468 Avtale om møte for å begå seksuelt overgrep 1469 Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige 1471 Incest 1472 Søskenincest 1473 Seksuell omgang mellom andre nærstående

		1474 Hallikvirksomhet 1475 Formidling av prostitusjon 1476 Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne 1478 Utstillingsforbud 1498 Seksuallovbrudd, diverse (strl. kap 26) 1499 SEKSUALLOVBRUDD, DIVERSE 1499 Seksuallovbrudd, DIVERSE 3899 Seksuallovbrudd, DIVERSE
Annen	Menneskesmugling	6151 Menneskesmugling 6151 MENNESKESMUGLING (§ 47,3.LEDD) 6157 Organisert menneskesmugling 6157 Organisert menneskesmugling (§47, 4. ledd) 9898 MENNESKESMUGLING